

Právnická fakulta Masarykovy univerzity
PrF PR Právo
Katedra práva životního prostředí a pozemkového
práva

Diplomová práce

Povinnosti vlastníka lesa

Jiří Kos

2010/2011

„Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma: Povinnosti vlastníka lesa zpracoval sám. Veškeré prameny a zdroje informací, které jsem použil k sepsání této práce, byly citovány v poznámkách pod čarou a jsou uvedeny v seznamu použitých pramenů a literatury.“

Na tomto místě bych rád poděkoval

doc. JUDr. Ivaně Průchové, CSc., vedoucí mé diplomové práce, za čas, ochotu a zejména cenné rady a připomínky, které mi poskytla při vypracování této diplomové práce.

Obsah

Obsah	4
Úvod	5
1. Kategorizace lesů	8
1.1. Les a pozemky určené k plnění funkce lesa	8
1.2. Význam kategorizace lesů	8
1.3. Funkce lesa	9
1.4. Kategorie lesů	11
2. Vlastnictví lesů v České republice	14
3. Prameny právní úpravy	19
4. Povinnosti vlastníka lesa v lesním zákoně	22
4.1. Zachování lesů	24
4.2. Obecné užívání lesů	27
4.3. Předpoklady trvale udržitelného hospodaření v lese	32
4.4. Hospodaření v lesích	35
5. Povinnosti vlastníka lesa v ostatních právních předpisech	42
5.1. Zákon o ochraně přírody a krajiny	42
5.2. Zákon o myslivosti	44
5.3. Zákon o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích (energetický zákon)	45
5.4. Zákon o katastru nemovitostí České republiky (katastrální zákon)	46
6. Státní správa lesů a sankce ve vztahu k vlastníkovi lesa	47
6.1. Orgány státní správy lesů	47
6.2. Dozor v lesním hospodářství	49
6.3. Sankce	50
Závěr	53
Resumé	55
Seznam použité literatury	57
Přílohy	63

Úvod

Lesy jsou významnou složkou životního prostředí, což je už samo o sobě důvodem, proč bychom se o ně měli starat. Zájem na jejich dobrém stavu a zachování se pak odráží i v jednotlivých ustanoveních lesnické legislativy. I proto lesy paří mezi nejzachovalejší přírodní útvary na světě. Dalším důvodem této skutečnosti je i to, že přes zásahy člověka si lesy nadále udržují svůj krajinný ráz takřka nezměněný. Navíc ke své existenci, až na výjimky, nepotřebují vůbec žádné přičinění cizích osob a mohou tak existovat téměř nezávisle na okolním světě.

Lesy již zdaleka dominují svému okolí díky mohutné výšce svých porostů, ale i vzhledem ke své zelené barvě, která jistě každého hned upoutá, když les vidí. V poslední době si čím dál více lidí uvědomuje, že zeleň, která nás dříve obklopovala, se pomalu z našeho okolí vytratila a na jejím místě teď stojí nákupní střediska, rodinné domy či jiné budovy. Města se na to snaží reagovat tak, že pro své občany zřizují parky. Stále nejjednodušším způsobem jak zavítat do přírody je ale návštěva lesa. Díky obecnému užívání lesa a s ním spojenými oprávněními, mohou tito návštěvníci požívat nejen výhod zdravého vzduchu či ticha (zvláště při porovnání s ruchem měst), ale mohou sbírat například borůvky nebo u nás tak oblíbené houby. Lidé z měst si bohužel často neuvědomují, jaké výhody jim návštěva lesa může přinést (myšleno zvláště příznivé zdravotní účinky a relaxaci) a pokud v blízkosti lesa nevlastní nějakou chatu, tak do lesa v podstatě nezavítají vůbec.

Já pocházím z obce jménem Blovice, která se nachází 25 km jižně od Plzně. Vzhledem k tomu, že kolem našeho třítisícového města najdeme řadu větších či menších lesíků, bylo pro mne od dětství přirozené lesy navštěvovat, ať už za účelem sběru hub, borůvek či jen pro procházku na čerstvém vzduchu. Můj vztah k lesům ale hlavně ovlivnila skutečnost, že moji prarodiče, a to jak z otcovy tak matčiny strany, jsou vlastníky lesa. Díky tomu jsem měl lesy spojené i s aktivním odpočinkem, jelikož jsem vždy rád prarodičům pomáhal při nejrůznějších činnostech vykonávaných v lese. A pokud mi to čas dovolí, tak je pro mě práce v našich lesích dodnes, ani ne tak prací, jako spíše sportem na zdravém vzduchu a poznáním řady zákonitostí přírody. Můj pozitivní vztah k lesům a skutečnost, že moji prarodiče lesy i vlastní byl proto hlavním důvodem pro zvolení tématu mé práce. Z tohoto důvodu bych rád

během zpracování této práce více pronikl i do samotné právní problematiky, týkající se lesa a povinností jeho vlastníků.

Na povinnosti vlastníka lesa nemůžeme pohlížet jen jako na jednotlivá ustanovení právních předpisů, která obsahují nejrůznější povinnosti a omezení. Musíme se na ně dívat komplexněji, tyto povinnosti mají totiž své racionální odůvodnění, které vychází z mnoha rozličných skutečností. Povinnosti stanovené pro vlastníky lesů jsou ovlivněny například samotným významem lesů, vztahy upravenými jinými právními předpisy či strukturou vlastnictví. Z tohoto důvodu se v této práci budu zabývat nejen konkrétními povinnostmi stanovenými právními předpisy, ale i dalšími skutečností, které nutně právní úpravu ovlivňují.

V diplomové práci se nejprve zaměřím na pojmy kategorizace lesa a funkce lesa, které nejen že jsou pojmy, které by měli být blíže představeny, ale hlavně jsou pro téma práce významné tím, že ovlivňují povinnosti, které vlastníků lesa stanoví lesní zákon. V další části práce se budu zabývat vlastnickou strukturou lesů v České republice, která se také promítá do právní úpravy a tím i do povinností vlastníků lesa. Následně vymezím prameny právní úpravy týkající se lesů. Čtvrtá kapitola bude věnována lesnímu zákonu, který je stěžejním zákonem, upravujícím lesnickou legislativu. V dané kapitole se pokusím přiblížit konkrétní ustanovení tohoto zákona, která předepisují vlastníků lesa řadu povinností a omezení. Při zpracování této části budu vycházet ze systematiky lesního zákona, který jednotlivá ustanovení řadí do logických celků. Proto jednotlivé subkapitoly nesou názvy konkrétních hlav lesního zákona, ve kterých jsou uvedeny povinnosti pro vlastníky lesa. I v rámci těchto subkapitol se budu držet řazení lesního zákona a chronologicky se zaměřím na jednotlivá ustanovení, která spolu často i vzájemně souvisejí či na sebe navazují. U několika vybraných ustanovení pak uvedu i příslušnou judikaturu, která pomáhá upřesnit význam některých pojmů, které zákon obsahuje. Kapitola pátá se bude týkat povinností, které vlastníků lesa předepisují další právní předpisy, konkrétně katastrální zákon, energetický zákon, zákon o myslivosti a zákon o ochraně přírody a krajiny. V následující kapitole pak svou pozornost zaměřím na státní správu lesů a sankce, které mohou být vlastníků lesa uloženy za porušení jejich povinností.

Problematika povinností vlastníka lesa může být chápána z několika hledisek, zvláště v závislosti na osobě a pozorovatele. Pro řadu vlastníků je hlavní ekonomický výnos jejich hospodaření v lese, který je značně omezen právě na základě řady povinností, které musí být dodržovány, v tomto případě tedy hlavně povinnosti a

omezení týkající se těžby dřeva. Z výše uvedeného je ale patrné, že lesy jsou důležitou složkou životního prostředí a je tedy nutné některé činnosti směřující k ochraně a zachování lesa stanovit jako zákonnou povinnost. Samozřejmě i vlastníci si jsou vědomi nutnosti některých zákazů a povinností, ale obecně vnímají tyto zásahy do svého vlastnictví spíše negativně. U některých zákonem předepisovaných povinností se proto pokusím přiblížit důvod jejich vzniku.

Metodami použitými při zpracování mé práce budou především analýza právních předpisů a kompilace nejrůznějších dalších pramenů (knižních a časopiseckých děl, elektronických pramenů či soudní rozhodnutí). To vše se pokusím zpracovat do smysluplného celku a doplnit svými názory tak, aby práce poskytla co nejkomplexnější pohled na povinnosti stanovené vlastníkům lesa.

1. Kategorizace lesů

1.1. Les a pozemky určené k plnění funkce lesa

Definice toho, co se rozumí pod pojmem les je celá řada. Pro účely této práce je nejdůležitější vymezení obsažené v ustanovení § 2 písm. a) lesního zákona, které charakterizuje les jako lesní porosty s jejich prostředím a pozemky určené k plnění funkcí lesa. Lesní porosty jsou blíže vymezeny v ustanovení § 2 písm. c), které uvádí, že jde o stromy a keře lesních dřevin, které v daných podmínkách plní funkce lesa. Pozemky určenými k plnění funkcí lesa jsou pak podle ustanovení § 3 lesního zákona lesní pozemky (pozemky s lesními porosty a plochy, na nichž byly lesní porosty odstraněny) a pozemky, které souvisejí s lesem nebo slouží lesnímu hospodářství (např. zpevněné lesní cesty, drobné vodní plochy či lesní pastviny a políčka pro zvěř, pokud nejsou součástí zemědělského půdního fondu). Z definice lesa podle lesního zákona se dá dovodit, že nacházejí-li se lesní porosty na pozemcích jiných než určených k plnění funkcí lesa, nejedná se z hlediska práva o les.¹

Zajímavostí je, že formulace pojmu les se poprvé objevila až v současném lesním zákoně, který je z roku 1995. Přitom první lesní zákon na našem území, kterým byl rakouský lesní zákon, pochází již z roku 1852.² Vymezení pojmu les najdeme i mimo lesní zákon. Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny v ustanovení § 3 odst. 1 písm. b) označuje lesy jako významný krajinný prvek, neboli ekologicky, geomorfologicky nebo esteticky hodnotnou část krajiny, která utváří její typický vzhled či přispívá k udržení její stability.

1.2. Význam kategorizace lesů

Lesy jsou rozděleny do tří kategorií a to na základě jejich převažujícího funkčního využití. Rozčlenění do příslušných skupin se pak řídí lesním zákonem, konkrétně je kategorizace lesů upravena v druhém oddílu tohoto zákona. „*U nás lesní zákony*

---

¹ DROBNÍK, J., DVOŘÁK, P. *Lesní zákon. Komentář*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010. s. 4.

² FLORA, M. Několik poznámek k pojmu “les” podle § 2, písm. a) lesního zákona. *Lesnická práce* [online]. 2001, roč. 80, č. 3 [cit. 2011-20-03]. Dostupné z: <http://lesprace.silvarium.cz/content/view/1312/86/>.

od r. 1960 zavedly tři kategorie lesů: lesy hospodářské (s hlavním posláním v produkci dřeva), lesy ochranné (na exponovaných stanovištích, kde produkce není účelná nebo možná pro nepříznivé přírodní podmínky) a lesy zvláštního určení (s posláním mimoprodukční funkčnosti).³

Jak je patrné z výše uvedeného dělení, význam kategorizace spočívá především v plnění funkcí, které jsou typické pro jednotlivé kategorie. Pro vlastníka lesa je přiřazení k určitému typu lesa podstatné nejen vzhledem k příslušným funkcím, ale zejména co se týče vlivu na jeho právní postavení. V lesích ochranných a lesích zvláštního určení musí vlastník hospodařit s ohledem na jejich poslání a je povinen strpět i další možná omezení z toho vyplývající.

1.3. Funkce lesa

Jak již bylo uvedeno, pro kategorizaci lesů má základní význam jejich funkční využití. Lesy plní celou řadu rozličných funkcí. Samotný pojem funkce lesa je vymezen v lesním zákoně v ustanovení § 2 b), rozumí se jím přínosy podmíněné existencí lesa, které můžeme rozdělit na produkční a mimoprodukční.

Produkční funkce

Produkčními funkcemi se rozumí poskytování produktů, které mají tržní hodnotu. Nejvýznamnější produkční funkcí lesa je bezesporu skutečnost, že nám les poskytuje dřevo. Význam produkce dřeva zvyšuje i to, že se jedná o obnovitelný zdroj energie, jelikož se jedná o jeden z druhů biomasy. Využití dřeva je ale mnohem širší. Dřevo se používá mimo jiné pro výrobu nábytku, papíru, hraček a jiných výrobků nebo jako stavební materiál.

Dále k produkčním funkcím patří produkty těsně s dřevem spjaté, mezi které se řadí například kůra, silice nebo pryskyřice. Mnoho lidí lesy rádo navštěvuje za účelem sběru borůvek, bezinek, brusinek či jiných plodů a rostlin, které nám les poskytuje a které také řadíme mezi produkční funkce lesa. V České republice má obzvláště velkou tradici houbaření a řadí se tak mezi jednu z nejvýznamnějších produkčních

---

³ KREČMER, V. Třídění lesů. *Pěstování lesa* [online]. Brno: Mendelova zemědělská a lesnická univerzita, 2001 [cit. 2011-02-03]. Dostupné z: http://inldf.mendelu.cz/projekty/pestovani/ucebnitext/vychodiska/trideni/trid_kat_lesu.html.

funkcí, jelikož je provozováno širokou veřejností při uplatňování práva na obecné užívání lesa. Poslední významnou produkční funkcí lesa je produkce zoomasy, které je tvořena zvěří a dalšími živočichy.⁴

Mimoprodukční funkce

Na rozdíl od produkčních funkcí nemají přímý tržní charakter. Mimoprodukční funkce můžeme rozdělit na dvě základní kategorie: ekologické a sociální. Funkcemi ekologickými se pak rozumí zabraňování erozí půd, samotný lesní ekosystém, který je domovem mnoha zvířat a rostlin nebo krajnotvorná funkce lesa, jelikož les je významným krajinným prvkem. Velký vliv na četnost a intenzitu srážek je dán díky velkému množství odpařené vody z lesů. Dále mají lesy v rámci své vodohospodářské funkce schopnost zadržování či vsakování vody, což je vlastnost důležitá zejména při hrozících povodních. Mimo to mohou lesy zabraňovat i možným sesuvům půd nebo případným lavinám. Pro svou produkci kyslíku jsou lesy nazývány „plícemi Země“. Dalším příznivým vlivem na ovzduší je i to, že lesy filtrují prach, plyny a radioaktivní látky.⁵

Mimoprodukční funkce lesa sice nemají přímou ekonomickou hodnotu, ale přesto jejich význam není zanedbatelný. Toto platí zvláště u sociálních funkcí lesa, které by ale měly být lidmi využívány ještě v daleko větší míře. Sociálními funkcemi lesa se totiž mimo jiné rozumí léčebné a rekreační funkce lesa, které příznivě působí na psychický i zdravotní stav lidského organismu. Rekreační funkce lesů je podporována cyklistickými a turistickými trasami či naučnými stezkami. Lesy se dnes čím dál častěji stávají místem vyhledávaným pro rekreaci a odpočinek od ruchu měst.

Dále patří mezi mimoprodukční funkce lesa funkce kulturní, kterou se rozumí *„soubor funkčních efektů lesů v jejich obecném estetickém a environmentálním působení jako součásti kulturní krajiny (funkce krajnotvorná), jakož i v působení lesů jako původní přirozené složky přírodní krajiny (funkce ochranná,“*

---

⁴ ŠIŠÁK, L., PULKRAB, K. Oceňování mimoprodukčních funkcí lesa, *Sborník příspěvků z Konference Institucionalizace (ne)odpovědnosti: globální svět, evropská integrace a české zájmy* [online]. 2000 [cit. 2011-03-03]. Dostupné z:

<http://veda.fsv.cuni.cz/konf_sem/globalni_svet/GS_prispevky/g_s_env_pulkrab.htm>.

⁵ GRYGOVÁ, L. Les – plíce planety. *Příroda.cz* [online]. 2010 [cit. 2011-05-03]. Dostupné z: <<http://www.priroda.cz/clanky.php?detail=1273>>.

např. v rezervacích).⁶ Pojem kulturní funkce zahrnuje i funkce lesů určených pro výzkum, výuku či osvětu.

1.4. Kategorie lesů

Lesy hospodářské plní hlavně produkční funkce, na rozdíl od lesů zvláštního určení a lesů ochranných, u kterých jsou důležité spíše funkce mimoprodukční. Kategorizace lesa v jednotlivých kategoriích nemá omezovat ty funkce, které nejsou pro daný les typické, ale má směřovat právě k podpoře těch funkcí, jež odpovídají příslušné kategorii.⁷

Poslední vydaná Zpráva o stavu lesa a lesního hospodářství České republiky (stručně označované jako Zelená zpráva), která se váže k roku 2009, uvádí procentuální rozvržení jednotlivých kategorií lesa. Lesů hospodářských je v České republice jednoznačně nejvíce a to 75 %, lesů zvláštního určení je 22,3 % a na lesy ochranné zbývá 2,7 %.⁸

Lesy ochranné

Mezi ochranné lesy jsou řazeny lesy, o kterých tak rozhodl orgán státní správy lesů ve správním řízení a to buď na návrh vlastníka lesa či z vlastního podnětu. Lesy této kategorie vyžadují specifický přístup, jelikož jejich úkolem je ochrana exponovaných přírodních lokalit. Pro tyto lesy jsou proto významné převážně mimoprodukční funkce, zejména pak funkce půdoochranná, vodochranná nebo protilavinová. Do kategorie lesů ochranných patří lesy, které se nacházejí na mimořádně nepříznivých stanovištích, kam spadají například rašeliniště, nestabilizované náplavy a písky, strže, sutě nebo prudké svahy. Dále jsou do této kategorie řazeny lesy klečového vegetačního stupně a vysokohorské lesy pod hranicí stromové vegetace chránící níže položené lesy a lesy na exponovaných hřebenech. Význam lesů v klečovém vegetačním stupni a na exponovaných horských hřebenech je spatřován zejména ve skutečnosti „že v případě jejich zániku by došlo k erozi půdy

---

⁶ KREČMER, V. aj. Účelové pěstování lesů. *Pěstování lesa* [online]. Brno: Mendelova zemědělská a lesnická univerzita, 2001 [cit. 2011-05-03]. Dostupné z: http://inldf.mendelu.cz/projekty/pestovani/ucebnitext/pestsyst/ucpestov/ucel_char_fce_lesu.html.

⁷ DROBNÍK, J., DVOŘÁK, P. *Lesní zákon. Komentář*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010. s. 16.

⁸ BĚLSKÁ, M. aj. *Zpráva o stavu lesa a lesního hospodářství České republiky v roce 2009*. 1. Vyd. Praha: Ministerstvo zemědělství, 2010. s. 45.

*takového rozsahu, že by již nebylo možné provést následné zalesnění daných lokalit, a vedlo by to k degradaci stanovišť v nižších vegetačních stupních.*⁹

Lesy zvláštního určení

Kategorie lesů zvláštního určení se také vyznačuje tím, že staví do popředí zájmu mimoprodukční funkce. U těchto lesů se tak děje za účelem zlepšení životního prostředí, funkce zdravotní, rekreační, krajínotvorné či ochrany přírody. Lesní zákon uvádí dva způsoby zařazení mezi lesy zvláštního určení. První možností je vznik ex lege, neboli lesem zvláštního určení se stávají lesy na základě zákona, který stanovuje, že lesy zvláštního určení se nacházejí:

- a) v pásmech hygienické ochrany vodních zdrojů I. stupně,
- b) v ochranných pásmech zdrojů přírodních léčivých a stolních minerálních vod,
- c) na území národních parků a národních přírodních rezervací.

K tomu ale ještě přistupuje negativní vymezení, jelikož tyto lesy nemohou být zároveň lesy ochrannými.

Druhým způsobem zařazení lesů do této kategorie je pak, obdobně jako u lesů ochranných, situace, kdy o zařazení rozhodne orgán státní správy lesů z vlastního podnětu nebo na návrh vlastníka lesa. Konkrétně může jít o lesy lázeňské, příměstské, potřebné pro zachování biologické různorodosti, sloužící lesnickému výzkumu a lesnické výuce nebo lesy, které se nacházejí v prvních zónách chráněných krajinných oblastí a lesy v přírodních rezervacích a přírodních památkách. Lesy zvláštního určení jsou stejně jako lesy ochranné osvobozeny od daně z nemovitosti.

Lesy hospodářské

Hospodářské lesy vymezuje lesní zákon pouze negativně, a to tak, že se nejedná o lesy zařazené mezi lesy ochranné ani mezi lesy zvláštního určení. Hospodářské lesy jsou zaměřeny spíše na funkce produkční, kdy nejdůležitější z nich je produkce dřevní hmoty. Samozřejmě i hospodářské lesy plní funkce mimoprodukční, ale ty nedosahují takového rázu, aby byl les zařazen do jedné z předchozích kategorií. Dle zákona o ochraně přírody a krajiny nelze zařazovat do kategorie lesů hospodářských lesy v národních parcích a lesy v národních přírodních rezervacích.

---

⁹ DROBNÍK, J., DVOŘÁK, P. *Lesní zákon. Komentář*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010. s. 17.

V tomto případě byla tedy upřednostněna ochrana těchto zvláště chráněných území před využitím k produkci dřevní hmoty.

Lesy pod vlivem imisí

V lesním zákoně je do kategorizace lesů zařazeno i ustanovení, které se vztahuje k lesům pod vlivem imisí. Nejedná se ale o čtvrtou kategorii lesů, lesy pod vlivem imisí totiž nalezneme ve všech předchozích kategoriích, což je důsledek vysokého stupně industrializace, s kterým pak přímo souvisí daleko vyšší imise. Lesy pod vlivem imisí jsou rozděleny do čtyř pásem ohrožení označovaných písmeny A – D. Pásma ohrožení jsou blíže vymezeny ve vyhlášce Ministerstva zemědělství č. 78/1996 Sb., o stanovení pásem ohrožení lesů pod vlivem imisí. Les poškozený imisemi se pro vlastníka stává nákladnějším pro obhospodařování a ani výnosy z něj nedosahují takových částek, z tohoto důvodu nejsou dvě nejohroženější kategorie těchto lesů (označované písmeny A a B) předmětem daně z nemovitosti.¹⁰

---

¹⁰ STANĚK, J., P. *Lesní zákon v teorii a praxi – úplné znění zákona s komentářem*. 1. vyd. Písek: Matice lesnická, spol. s.r.o., 1996. s. 31-32.

2. Vlastnictví lesů v České republice¹¹

Pro pojem vlastnictví lesů, ve smyslu v jakém jej chápeme dnes, byly prvopočátkem padesátá léta 19. století. V roce 1848, který je někdy příznačně nazýván „Jaro národů“, propukly v řadě států Evropy revoluce. Revoluce s sebou přinesly mnoho změn, které se nejvíce dotkly prostých občanů. Došlo ke zrušení poddanství a s ním i vrchnostenských práv, byla stanovena rovnost občanů před zákonem, možnost svobodně nabývat majetku a svobodně, podle svého uvážení, s ním nakládat. Do roku 1918 bylo 80 % lesů ve vlastnictví soukromých osob, obcím patřilo deset procent a církvím osm procent lesů. Naopak stát na začátku dvacátého století vlastnil jen malou část lesů. V roce 1900 na stát připadalo pouze 0,3 % z celkové výměry lesů.

K velkým změnám ve vlastnictví lesů došlo v roce 1919, kdy na základě pozemkové reformy nastalo přerozdělování půdy, tedy i lesních pozemků. Byl odnímán velký majetek pozemkový, který byl definován v zákoně č. 215/1919 Sb. z. a n., o zabrání velkého majetku pozemkového (tzv. záborový zákon). K odnětí pozemků bylo třeba rozhodnutí pozemkového úřadu, stát pak za ně vyplácel náhradu a dále je přerozděloval oprávněným osobám dle zákona č. 81/1920 Sb. z. a n., o přidělu zabrané půdy a úpravě právních poměrů k ní (tzv. zákon přidělový). Účelem pozemkové reformy bylo rozdělení velkých pozemků a následné přidělení drobným a středním rolníkům. Reforma nejvíce postihla majitele lesů nad deset tisíc hektarů a například majetek císařské rodiny byl konfiskován celý. Část takto získaných lesních pozemků si ponechal stát ve svém vlastnictví, zbylé pozemky připadly soukromým vlastníkům, obcím a lesním družstvům obcí. V roce 1930 bylo v Čechách a na Moravě evidováno 219 470 soukromých vlastníků lesa.^{12 13}

„V roce 1937 stát vlastnil (údaje se týkají pouze českých zemí, tedy bez Slovenska a Podkarpatské Rusi) 367,2 tisíce hektarů (15,5 %) lesů, nadace 23,5 tisíce hektarů (1 %), obce 319,4 tisíce hektarů (13,5 %), společenstva

¹¹ Vlastnictví lesů v ČR. *Mezi stromy* [online]. 2007 [cit. 2011-05-03]. Dostupné z: <http://www.mezistromy.cz/cz/les/pestovani-lesa/vlastnictvi-lesu-v-cr>.

¹² NOVÁK, A. Několik slov k charakteristice právního institutu vyvlastnění a jeho odlišnosti od podobných právních institutů. *epravo.cz* [online]. 11. 11. 2002 [cit. 2011-15-03]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/nekolik-slov-k-charakteristice-pravniho-institutu-vyvlastneni-a-jeho-odlisnosti-od-podobnych-pravnich-institutu-19625.html>.

¹³ ŠIMERDA, L. Hospodaření v malém lese a výkon odborného lesního hospodáře. *Lesnická práce* [online]. 2000, roč. 79, č. 5 [cit. 2011-15-03]. Dostupné z: <http://lesprace.silvarium.cz/content/view/1589/141/>.

42,2 tisíce hektarů (2 %), lesní družstva 6,1 tisíce hektarů (0,25 %), lesní družstva obcí 39,3 tisíce hektarů (1,8 %), církve 187,2 tisíce hektarů (8 %) a soukromí majitelé 1,384 milionu hektarů (58,4 %) lesa.¹⁴

V roce 1940 proběhlo povinné sdružování vlastníků lesa s výměrou do 575 ha do lesních společenstev. Týkalo se celkem 161 460 vlastníků s celkovou výměrou 478 151 ha lesa (průměr téměř 3 ha). Vlnu největších změn ve vlastnické struktuře lesů přinesl rok 1948, kdy byl za účelem kolektivizace vyvlastňován majetek soukromého zemědělství a převáděn do družstevních a státních podniků, které byly ovládány Komunistickou stranou. Proces zestátnění lesů trval až do šedesátých let, kdy bylo ve státním vlastnictví 95,8 procenta lesů, 4,1 procenta lesů užívala JZD, v soukromém vlastnictví zůstalo 0,4 procenta lesů.¹⁵

Roku 1945 nastal čas pro druhou pozemkovou reformu. Jedním z důvodů bylo i to, že řada zájemců o pozemky nebyla v první reformě uspokojena. Potřebu změny vyvolalo i ukončení 2. světové války a s tím spojená konfiskace majetku nepřátel, zrádců a kolaborantů na našem území. První etapu pozemkové reformy zahájilo vydání dekretu presidenta republiky č. 12/1945 Sb., o konfiskaci a urychleném rozdělení zemědělského majetku Němců, Maďarů, jakož i zrádců a nepřátel českého a slovenského národa. Konfiskovaný zemědělský majetek přecházel ex lege do vlastnictví státu. Tento majetek byl poté za úhradu převáděn do vlastnictví fyzických či právnických osob (tzv. přidělců). Příděly byly podrobněji upraveny v dekretu presidenta republiky č. 28/1945 Sb., o osídlení zemědělské půdy Němců, Maďarů a jiných nepřátel českého a slovenského národa.¹⁶

Další výrazné změny nastaly až s revolučním rokem 1989. Byly započaty tzv. restituční procesy, které měly za úkol zmírnit některé z majetkových křivd, ke kterým došlo v předchozích letech. Pojem restituce je vykládán jako „*obnovení původního právního stavu, jmenovitě obnovení vlastnického práva k majetku těm subjektům, jimž bylo vlastnické právo v minulosti odňato, případně jejich právním nástupcům a v těch případech, kdy obnovení není možné, poskytnutí alespoň určité náhrady za toto vlastnictví.*“¹⁷ Z tohoto důvodu došlo k přijetí řady restitučních předpisů, mezi které patří např. zákon č. 403/1990 Sb., o zmírnění některých

¹⁴ Tamtéž (viz poznámka pod čarou č. 11).

¹⁵ Tamtéž (viz poznámka pod čarou č. 11).

¹⁶ PEKÁREK, M., PRŮCHOVÁ, I. *Pozemkové právo*. 1. dotisk 2. přepracovaného a rozšířeného vydání. Brno: Masarykova univerzita Brno, 2004. s. 77 – 79.

¹⁷ PEKÁREK, M., PRŮCHOVÁ, I. *Pozemkové právo*. 1. dotisk 2. přepracovaného a rozšířeného vydání. Brno: Masarykova univerzita Brno, 2004. s. 85.

majetkových křivd, zákon č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, či zákon č. 172/1991 Sb., o navrácení majetku obcím. Postupem času byly tyto zákony ještě několikrát novelizovány. Lesy se tak v rámci restitučního procesu začaly navracet ze státního vlastnictví do rukou původních majitelů. Pro osoby oprávněné k navrácení lesů je významné ustanovení § 15 zákona č. 229/1991, které se týká náhrad za trvalé porosty. Pokud se trvalý porost nacházel na pozemku (nebo jeho části), vydávaném dle tohoto zákona, v době převzetí státem či jinou právnickou osobou, ale pozemek je vydáván bez trvalého porostu či cenově srovnatelného trvalého porostu, náleží oprávněné osobě náhrada. Náhrada za trvalé porosty je pak vyplácena ve výši ceny původního porostu nebo cenového rozdílu mezi původním a současným porostem. Ustanovení § 15 odst. 4 tohoto zákona pak navíc stanoví, že pokud se na tomto pozemku nacházel les, musí povinná osoba na své náklady les dopěstovat do tzv. zajištěné kultury. Od náhrad za trvalý porost se pak cena takto vysazeného a zajištěného porostu odečte.

V souvislosti se zákonem č. 229/1991 je nutné zmínit obsah tzv. „blokačního“ ustanovení § 29, které se týká majetku církví, náboženských řádů a kongregací. Tento majetek totiž na základě tohoto ustanovení není možné převádět do vlastnictví jiným osobám a to až do přijetí zákonů o tomto majetku. Žádný takový zákon ale nebyl dodnes přijat. To je způsobené mimo jiné spory o to, zda vracet přímo nemovitosti či peníze nebo také neshodami mezi jednotlivými církvemi. Církev tak nejsou ekonomicky soběstačné a jejich činnost musí dotovat stát. Například v roce 2009 obdržely ze státního rozpočtu příspěvky ve výši přibližně 1,4 miliardy korun. Blokace církevního majetku navíc komplikují rozvoj obcí, které nemohou s těmito pozemky či nemovitostmi nijak nakládat. Pozemky či budovy tak zůstávají nevyužity a často i brání nejrůznějším záměrům obcí. Nevyřešené restituce se samozřejmě týkají i lesů, což působí problémy mimo jiné i Lesům České republiky. Kvůli odkladům restitucí mají Lesy ČR blokováno 185 tisíc hektarů lesů, které tvoří 14 % celkové rozlohy jejich pozemků.¹⁸

S blokací církevního majetku se snažila v roce 2007 něco udělat skupina senátorů Senátu Parlamentu České republiky, která podala Ústavnímu soudu návrh na zrušení „blokačního“ ustanovení § 29 a zároveň aby Ústavní soud vyslovil, že

---

¹⁸ NĚMEC, J. Dvacet let nejistoty. *Profit.cz* [online]. 24. 8. 2010 [cit. 2011-24-03]. Dostupné z: <http://www.profit.cz/clanek/dvacet-let-nejistoty.aspx>.

dlouhodobá nečinnost Parlamentu, v rámci které stále nedošlo k přijetí zákona, na které ustanovení § 29 zákona o půdě odkazuje, je protiústavní. Ústavní soud nálezem sp. zn. Pl. ÚS 9/07 sice zamítl návrh na zrušení daného ustanovení, ale současně autoritativně vyslovil, že „*dlouhodobá nečinnost Parlamentu České republiky spočívající v nepřijetí zvláštního právního předpisu, který by vypořádal historický majetek církví a náboženských společností, je protiústavní a porušuje čl. 1 Ústavy České republiky, čl. 11 odst. 1 a 4, čl. 15 odst. 1 a čl. 16 odst. 1 a 2 Listiny základních práv a svobod a čl. 1 Dodatkového protokolu k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod.*“¹⁹

V současné době je stav takový, že byla vytvořena speciální pracovní skupina k přípravě návrhu nového zákona o majetkovém vyrovnání mezi státem a církvemi, který by měl být dle programového prohlášení vlády předložen nejpozději do konce roku 2014. Ministr kultury MUDr. Jiří Besser však uvedl, že dojde k uspořádání přípravy tohoto návrhu a jeho předložení tak můžeme očekávat do poloviny roku 2012.²⁰

Pro změny ve vlastnické struktuře lesů na území České republiky je důležitý i zákon č. 95/1999 Sb., o podmínkách převodu zemědělských a lesních pozemků z vlastnictví státu na jiné osoby a o změně zákona č. 569/1991 Sb., o Pozemkovém fondu České republiky, ve znění pozdějších předpisů. Zákon je někdy řazen mezi tzv. privatizační zákony. Důvodem je skutečnost, že zákon č. 92/1991 Sb., o podmínkách převodu majetku státu na jiné osoby se mimo jiné týkal privatizace státních zemědělských podniků, ale už jej nebylo možné aplikovat na zemědělské pozemky. Za tímto účelem byl vydán právě výše zmíněný zákon č. 95/1999 Sb., který stanovoval postup Pozemkového fondu při převodu zemědělských a lesních pozemků na osoby oprávněné dle zákona č. 229/1991 Sb., a kterým nemohly být pozemky pro zákonné překážky vydány a zároveň určoval podmínky pro převod těchto pozemků i na jiné než oprávněné osoby podle restitučních zákonů.²¹

Poslední zpráva o stavu lesa a lesního hospodářství České republiky v roce 2009 uvádí, že v roce 2009 nedošlo k významným změnám ve vlastnické struktuře lesních pozemků. Zpráva udává stav platný k 31. 12. 2009, na údaje za minulý rok si budeme muset počkat do druhé poloviny letošního roku, kdy se dá očekávat

¹⁹ Nález Ústavního soudu ze dne 1. července 2010, sp. zn. Pl. ÚS 9/07.

²⁰ Obce vyčíslí škody z blokace restitucí církevního majetku. MUDr. Jiří Besser ministr kultury ČR [online]. 16. 2. 2011 [cit. 2011-24-03]. Dostupné z: <<http://www.besser.cz/2011/02/obce-vycisli-skody-z-blokace-restituci-cirkevniho-majetku/>>.

²¹ PEKÁREK, M., PRŮCHOVÁ, I., BLÁHOVÁ, I. *Pozemkové právo*. 1. Vyd. Plzeň: Aleš Čeněk 2010. s. 48.

vydání Zprávy o stavu lesa a lesního hospodářství v roce 2010. Již teď se ale dá říci, že stejně jako v minulých letech nedoznala vlastnická struktura lesů v České republice větších změn a stav v posledních letech je tak relativně stabilní. Více jak 60 % plochy lesů v České republice tvoří státní lesy, z čehož většinu (50,65 %) mají ve své správě Lesy České republiky, s. p. Ve vlastnictví fyzických osob je více než 19 % a lesy ve vlastnictví obcí a měst zaujímají přes 16 % celkové výměry lesů na našem území. Ostatní vlastníci (např. právnické osoby, církve a náboženské společnosti či lesní družstva) mají již značně menší podíly, které nedosahují ani hranice tří procent. Průběh navrácení majetku (restituční proces) je již, s výjimkou komplikovanějších případů, ukončen, což přispívá k poměrně ustálenému stavu ve vlastnické struktuře.²²

Struktura vlastnictví lesů v České republice není významná jen ze statistického hlediska, ale daný stav ovlivňuje i právní úpravu, která by měla být vyjádřením aktuálních potřeb. Toto je patrné například u současného lesního zákona, kdy důvodem zpracování byly události následující po revolučním roce 1989. Jak již bylo uvedeno výše, v důsledku restitučního procesu došlo k velmi významným změnám ve vlastnické struktuře lesních pozemků. To mělo za následek, že aktuální právní úprava, která byla tvořena zákonem č. 61/1977 Sb., o lesích, zákonem č. 96/1977 Sb., o hospodaření v lesích a státní správě lesního hospodářství a prováděcími vyhláškami, se stala nevyhovující a muselo dojít ke změnám. Slovenská republika se vydala cestou novelizací právní úpravy, v České republice byla zvolena možnost vzniku nové komplexní právní úpravy.²³

---

²² BĚLSKÁ, M. aj. *Zpráva o stavu lesa a lesního hospodářství České republiky v roce 2009*. 1. Vyd. Praha: Ministerstvo zemědělství, 2010. s. 10 – 11.

²³ STANĚK, J., P. *Lesní zákon v teorii a praxi – úplné znění zákona s komentářem*. 1. vyd. Písek: Matice lesnická, spol. s.r.o., 1996. s. 5 – 6.

3. Prameny právní úpravy

Základním pramenem právní úpravy v oblasti lesního práva je v České republice zákon číslo 289/1995 Sb., zákon o lesích a o změně a doplnění některých zákonů (dále jen lesní zákon), ve znění pozdějších předpisů. Lesní zákon byl schválen Poslaneckou sněmovnou Parlamentu České republiky dne 3. listopadu 1995. Lesní zákon ve svém prvním ustanovení uvádí: *„Účelem tohoto zákona je stanovit předpoklady pro zachování lesa, péči o les a obnovu lesa jako národního bohatství, tvořícího nenahraditelnou složku životního prostředí, pro plnění všech jeho funkcí a pro podporu trvale udržitelného hospodaření v něm.“*²⁴ Z tohoto důvodu najdeme v lesním zákoně řadu ustanovení, která definují povinnosti vlastníkům lesa, nájemcům, ale i návštěvníkům, kteří do lesa zavítají. Vzhledem k tomu, že se jedná o základní pramen práv a povinností vlastníků lesa, bude obsah lesního zákona i hlavním právním pramenem této práce.

Právní normy týkající se lesa dále najdeme například v zákoně č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů. Obecně se o ochraně přírody, kam spadají také lesy, hovoří i v zákoně č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky (dále jen Ústava), v jejíž Preambuli se píše o odhodlání občanů České republiky *„společně střežit a rozvíjet zděděné přírodní a kulturní, hmotné a duchovní bohatství“*²⁵

Další prameny, které se týkají tématu této práce:

- Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 282/1991 Sb., o České inspekci životního prostředí a její působnosti v ochraně lesa, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 449/2001 Sb., o myslivosti, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích, ve znění pozdějších předpisů

---

²⁴ Zákon č. 289/1995 Sb., zákon o lesích a o změně a doplnění některých zákonů (dále jen lesní zákon), ve znění pozdějších předpisů.

²⁵ Zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky (dále jen Ústava), ve znění pozdějších předpisů.

- Zákon č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění zákona č. 306/2009 Sb.
- Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 344/1992 Sb., o katastru nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích (dále jen zákon o přestupcích; přestupkový zákon), ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška Ministerstva zemědělství č. 77/1996 Sb., o náležitostech žádosti o odnětí nebo omezení a podrobnostech o ochraně pozemků určených k plnění funkcí lesa,
- Vyhláška Ministerstva zemědělství č. 78/1996 Sb., o stanovení pásem ohrožení lesů pod vlivem imisí
- Vyhláška Ministerstva zemědělství č. 80/1996 Sb., o pravidlech poskytování podpory na výsadbu minimálního podílu melioračních a zpevňujících dřevin a o poskytování náhrad zvýšených nákladů
- Vyhláška Ministerstva zemědělství č. 83/1996 Sb., o zpracování oblastních plánů rozvoje lesů a o vymezení hospodářských souborů
- Vyhláška Ministerstva zemědělství č. 84/1996 Sb., o lesním hospodářském plánování
- Vyhláška Ministerstva zemědělství č. 55/1999 Sb., o způsobu výpočtu výše újmy nebo škody způsobené na lesích
- Vyhláška Ministerstva zemědělství č. 139/2004 Sb., kterou se stanoví podrobnosti o přenosu semen a sazenic lesních dřevin, o evidenci o původu reprodukčního materiálu a podrobnosti o obnově lesních porostů a o zalesňování pozemků prohlášených za pozemky určené k plnění funkcí lesa

- Vyhláška Ministerstva zemědělství č. 101/1996 Sb., kterou se stanoví podrobnosti o opatřeních k ochraně lesa a vzor služebního odznaku a vzor průkazu lesní stráže

4. Povinnosti vlastníka lesa v lesním zákoně

Vlastnickým právem se rozumí přímé a výlučné právo vlastníka ke konkrétní věci. Jedná se o právo absolutní, které působí vůči všem osobám, které tak mají povinnost zdržet se zásahů do tohoto práva. Právo vlastnit majetek zaručuje Listina základních práv a svobod (dále jen „Listina“) ve svém článku číslo 11, který v odst. 1 stanoví, že právo na vlastnictví majetku náleží každé osobě a to ve stejném rozsahu. Zároveň je všem vlastníkům přiznáno i stejné právo na ochranu jejich vlastnictví. Ve třetím odstavci tohoto článku pak můžeme najít důležitou zásadu vlastnictví a to, že vlastnictví zavazuje.²⁶ Vlastnictví tedy nemůžeme chápat pouze jako právo, ale musíme na něj i pohlížet jako na povinnost chovat se určitým předepsaným způsobem.

Nejinak je tomu i v případě vlastnictví lesa. Stát tak musí hledat vhodnou hranici právní regulace pro nakládání s lesy v soukromém vlastnictví. V právních pramenech proto najdeme řadu povinností stanovených pro vlastníky lesů, důvodem je zde hlavně veřejný zájem na zachování lesů pro jejich významné funkce. Již první ustanovení lesního zákona označuje les za národní bohatství a nenahraditelnou složku životního prostředí, proto je tedy ochrana lesa tak důležitá.

Celkově se dá říci, že lesní zákon obsahuje velké množství povinností a omezení, které se týkají vlastníka lesa. Tento fakt je zřejmý zvláště při srovnání se zahraniční legislativou lesního hospodaření, která dává přednost spíše formě doporučení před ukládáním povinností. Na druhou stranu je ale nutné podotknout, že lesním zákonem uvedené povinnosti mají své opodstatnění, jelikož jsou založeny na odborných poznatcích. Zákonodárce v tomto případě zvolil s ohledem na snahu o zachování lesů regulaci přísnější, která tak vlastníkům lesa stanoví více povinností než je obvyklé v jiných státech. V roce 2004 se pokusil o srovnání lesnické legislativy v několika evropských zemích Ing. Jiří Oliva, PhD., pedagog na Lesnické a dřevařské fakultě na ČZU v Praze. Pro svůj výzkum si zvolil analýzu lesních zákonů deseti evropských států, přičemž většina z tohoto počtu byla vybrána vzhledem k jejich sousední poloze vůči České republice a zároveň i podobnému historickému a

---

²⁶ Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky čl. 11 odst. 3 : „*Vlastnictví zavazuje. Nesmí být zneužito na újmu práv druhých anebo v rozporu se zákonem chráněnými obecnými zájmy. Jeho výkon nesmí poškozovat lidské zdraví, přírodu a životní prostředí nad míru stanovenou zákonem.*“

civilizačnímu vývoji lesů. Ke konkrétním výsledkům svého rozboru se pak vyjádřil takto: „Výsledek hodnocení je jednoznačný - ČR má nejpřísnější zákon ze všech sledovaných právních norem. Rozdíl je tak zásadní, že tento fakt nemůže změnit ani možnost subjektivního hodnocení kritérií. Všechna sledovaná kritéria stanoví zákon č. 289/1995 Sb., závazně, mnohá z nich kvantifikuje a na všechna se vztahuje možnost sankcí ze strany státní správy lesů. Některá kritéria, která stanoví s nejvyšší mírou závaznosti, jsou v zákonech jiných zemí zmiňována okrajově, nebo vůbec.“²⁷

O tom, jak by měl vypadat ideální stav právní úpravy, se vedou již dlouhou dobu velké diskuze. Vlastníkům se samozřejmě nelíbí, že jim zákon ukládá řadu povinností a oni se tak o předmět svého vlastnictví nemohou starat tak, jak uváží za vhodné. Bohužel ale asi ještě nenastala doba, kdy by zákonodárce mohl některé povinnosti vynechat a důvěřovat vlastníkům, že se o lesy budou starat tak, aby přinášely užitek nejen jim, ale i široké veřejnosti.

Důležité je zmínit i článek č. 11 odst. 4 Listiny, ve kterém je uvedeno, že k vyvlastnění či k nucenému omezení vlastnického práva je možné přistoupit pouze ve veřejném zájmu, na základě zákona a za náhradu. Tento článek se pak odráží v ustanovení § 11 odst. 3 lesního zákona, který přiznává vlastníkovu právo na náhradu újmy, která vznikla na základě omezení hospodaření v lese, vůči orgánu státní správy, který o daném omezení rozhodl. Nárok na náhradu újmy vznikne v případě, že bylo vydáno rozhodnutí, které omezuje vlastníka při hospodaření v lese, a zároveň jde nad rámec omezení, které jsou upraveny v zákoně (nemůže je tedy jen upřesňovat). Rozhodnutí musí být vydáno na základě zákonného zmocnění, v opačném případě by se totiž nepoužilo ustanovení § 11 odst. 3 lesního zákona, ale postupovalo by se dle zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem. Dalším předpokladem pro úspěšné uplatnění nároku na náhradu újmy je skutečnost, že vlastníkovu újma skutečně vznikla a že existuje příčinná souvislost mezi újmou a rozhodnutím.²⁸

Z rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 25 Cdo 119/2003, které se týkalo náhrady újmy vzniklé v důsledku omezení hospodaření v lesích, je vhodné zmínit několik

---

²⁷ OLIVA, J. Česká republika má nejpřísnější lesní právo v Evropě. *Lesnická práce* [online]. 2004, roč. 83, č. 5 [cit. 2011-28-03]. Dostupné z: <<http://lesprace.silvarium.cz/content/view/365/23/>>.

²⁸ TUHÁČEK, M. Náhrada újmy vzniklé v důsledku omezení hospodaření v lese rozhodnutím státního orgánu. *Bioreality* [online]. [cit. 2011-25-03]. Dostupné z: <<http://www.bioreality.cz/uvod/nahrada-ujmy-vznikle-v-dusledku-omezeni-hospodareni-v-lese-rozhodnutim-statniho-organu>>.

upřesňujících výkladů soudu. Žalobce se domáhal náhrady ušlého zisku z chystaného prodeje dřeva třetí osobě, který mu byl způsoben rozhodnutím Správy chráněné krajinné oblasti. Na základě tohoto rozhodnutí musel žalobce na těžebním místě ponechat vytěžené a kůry zbavené dřevo za účelem zjištění výskytu kůrovce v blíže specifikovaných lesních porostech v národní přírodní rezervaci. Nejvyšší soud v první řadě uvedl, že ustanovení § 11 odst. 3 lesního zákona se netýká jen orgánů státní správy lesů, ale i orgánů ochrany přírody a krajiny, jelikož se jedná o právní akt rozhodnutí orgánu státní správy, které je schopné vyvolat újmu omezením hospodaření v lese. K otázce, zda toto rozhodnutí představuje omezení hospodaření v lese ve smyslu ustanovení § 11 odst. 3 lesního zákona, soud uvedl, toto: *„Lze zjistit teprve srovnáním, jaký by byl způsob hospodaření za normálních okolností (nebylo-li by uvedené rozhodnutí vydáno) a zda by žalobce jinak v daných lokalitách hospodařil bez omezení, tj. tak, že by dosáhl předpokládaného zisku z těžby dřeva.“*²⁹ Pro úspěšné uplatnění nároku na náhradu škody je tedy důležité prokázat vznik újmy v důsledku rozhodnutí orgánu státní správy. Vlastník musí prokazovat, jaký by byl jeho hospodářský výsledek v případě, že by nedošlo k rozhodnutí orgánu státní správy lesů.

4.1. Zachování lesů

Účelem tohoto zákona je snaha o zachování lesů, z tohoto důvodu je logické použití tohoto sousloví i jako názvu hlavy druhé lesního zákona, ve které jsou obsaženy nejobecnější povinnosti, které musí dodržovat každý (nejen vlastník lesa), abychom toto přírodní bohatství zachovali i pro další generace. Do této části zákona pak patří i ustanovení týkající se dělení lesních pozemků a omezení či odnímání pozemků plnění funkce lesa. Důvodem tohoto zařazení je, v souladu se zachováním lesů, zájem zákonodárce na nezmenšování celkové výměry lesa v České republice a snaha o zamezení dělení lesních pozemků, zvláště s ohledem na problémy s tím spojené jako je například ztížené hospodaření na těchto pozemcích. Ustanovení, která se týkají základních povinností, jsou pak obecným základem pro řadu dalších povinností, které lesní zákon stanoví.

---

²⁹ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 30. června 2004, sp. zn. 25 Cdo 119/2003.

Základní povinnosti

Ustanovení § 11 obsahuje preventivní povinnosti směřující k zachování lesů. V prvním odstavci najdeme stanovenou nejzákladnější povinnost pro ochranu lesů: „Každý si musí počínat tak, aby nedocházelo k ohrožování nebo poškozování lesů, jakož i objektů a zařízení sloužících hospodaření v lese.“³⁰ Tento odstavec se stejně jako odstavec čtvrtý vztahuje obecně ke všem osobám, tedy i k vlastníkům lesa. Zbylé dva odstavce jsou pak již adresovány přímo pouze vlastníkům lesa. Druhý odstavec se týká sousedních vlastníků, majitel lesa by se měl chovat tak aby svou činností nepoškozoval zájmy těchto vlastníků. Povinnosti obsažené v těchto ustanoveních vycházejí z občanského zákoníku. Konkrétně se jedná o ustanovení § 415, který se týká předcházení hrozícím škodám a ustanovení § 127, který upravuje takzvané „sousedské vztahy“. V odstavci 4 uvedený zákaz užití lesních pozemků k jiným účelům a zároveň bez povolení, pokud tedy zákon nestanoví jinak, je pak znovu obsažen a konkretizován v ustanovení § 13 odst. 1.

Evidence a dělení pozemků

Následující ustanovení § 12 se zabývá evidencí pozemků. Z druhého odstavce plyne vlastníkům lesa oznamovací povinnost k orgánu státní správy lesů ohledně vzniku nájmu podnájmu či výpůjčky lesních nebo jiných pozemků, které trvají nebo budou trvat kratší dobu než pět let.

Paradoxní je, že pokud by tyto vztahy trvaly nebo měly trvat po dobu pěti let a delší, tak vlastníkům povinnost oznamovat uzavření dané smlouvy nevzniká. Důvodem vzniku této rozpornosti je skutečnost, že nájmy a výpůjčky lesních pozemků trvajících alespoň pět let, byly dříve evidovány v katastru nemovitostí. Bylo tomu tak ale pouze do 1. července 1996, kdy bylo toto evidování zákonem číslo 89/1996 zrušeno. Lesní zákon neřeší ani druh sankce za porušení této oznamovací povinnosti. V takovém případě by se tedy postupovalo dle zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích.³¹

V ustanovení § 12 odst. 3 je pak projeven zájem zákonodárce na účelném a funkčním hospodaření v lesích. Jestliže by totiž dělením lesních pozemků vznikl pozemek o velikosti menší než 1 ha, je nutné získat souhlas orgánu státní správy lesů. Pokud by vzniklé pozemky měly nevhodný tvar či velikost (neumožňující řádné

---

³⁰ § 11 lesního zákona

³¹ DROBNÍK, J., DVORÁK, P. *Lesní zákon. Komentář*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010. s. 27.

hospodaření), souhlas k tomuto dělení nedostanou ex lege. Při aplikaci tohoto ustanovení musí orgán státní správy lesů přihlídnout i k účelu zákona stanovenému v ustanovení § 1. Měly by tak být udrženy předpoklady pro zachování lesa, péči o les a obnovu lesa jako národního bohatství, který tvoří nenahraditelnou složku životního prostředí. Navíc by měly být zachovány i předpoklady pro plnění všech funkcí lesa a i pro podporu trvale udržitelného hospodaření v něm.

Aplikací tohoto ustanovení se zabýval rozsudek Krajského soudu v Plzni sp. zn. 30 Ca 302/2002-107 ze dne 6. 10. 2005. Soud mimo jiné v odůvodnění uvedl, že pozemek nevhodné velikosti či tvaru je pojmem, který není nikde blíže definován, proto má orgán státní správy lesů povinnost zabývat se tím, jestli jsou v konkrétním případě splněny podmínky, které uvádí ustanovení § 12 odst. 3 lesního zákona. V tomto konkrétním případě okresní úřad Rokycany rozhodnutím vyslovil nesouhlas s dělením pozemku o velikosti 1,1 ha, kdy by oddělením 900 m² došlo na zbylé části pozemku k výraznému zhoršení podmínek pro řádné hospodaření v lese, zvláště s ohledem na svažité terén tohoto pozemku. Soud rozhodnutí okresního úřadu potvrdil s tím, že uznal i jeho argumentaci k danému rozhodnutí: *„Plocha 900 m² s počtem deseti stromů v těsné blízkosti dvou chat neumožní ani řádnou obnovu porostu, ani výchovu porostu. Přitom je tento lesní pozemek lesem hospodářským, tj. v lesnickém označení kategorií lesa 10, což je les, ve kterém převažují funkce produkční nad funkcemi mimoprodukčními. Stručně řečeno, hospodaří se způsobem, kterým má být docílena maximální produkce dřevní hmoty. Na navrhované části pozemku k oddělení (výměra 900 m²) nebude možno tento způsob hospodaření docílit mj. proto, že 58 m² této plochy je zastavěno, což s sebou nese nezbytné omezení lesnického hospodaření v blízkosti staveb.“*³²

Obsah a základní povinnosti

Jak již bylo uvedeno výše, v ustanovení § 13 se znovu hovoří o zákazu využívání pozemků určených k plnění funkcí lesa k jiným účelům. Nejde ale o zákaz absolutní. S ohledem na veřejný zájem nebo na žádost vlastníka může orgán státní správy lesů rozhodnout o výjimce ze zákazu. Toto rozhodnutí se může týkat celkového odnětí pozemků plnění funkcí lesa nebo pouze omezení jejich užívání. V druhém odstavci jsou pak stanovena základní kritéria, která mají být zohledňována v případě, kdy

---

³² Rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 6. října 2005, sp. zn. 30 Ca 302/2002-107.

dochází k využití pozemků určených k plnění funkcí lesa k jiným účelům. Z důvodu ochrany lesa a jeho funkcí by tak nemělo docházet k nevhodným dělením lesa či by případně mělo být přednostně užito pozemků, které jsou méně významné z hlediska plnění funkcí lesa. Samotný proces řízení o odnětí nebo omezení je upraven v ustanovení § 16 lesního zákona. Poplatky za trvalé nebo dočasné odnětí pozemků plnění funkcí lesa předepisuje ustanovení § 17, které uvádí, že 40 % z této částky náleží obci, v jejímž katastrálním území došlo k odnětí, a zbylých 60 % připadá Státnímu fondu životního prostředí. Zároveň toto ustanovení omezuje obcím možnost využití takto získaných prostředků jen pro investice, které se týkají zlepšení životního prostředí v obci nebo zachování lesa.

V ustanovení § 1 lesního zákona je uvedeno, že účelem tohoto zákona je stanovit předpoklady pro zachování lesa, z nichž je základním předpokladem právě ochrana pozemků určených k plnění funkcí lesa. Toto se pak odráží na skutečnosti, že jejich využití k jiným účelům nezáleží jen na vůli vlastníka, ale je podmíněno souhlasem orgánu státní správy lesů. O odnětí či omezení využití pozemků na základě ustanovení § 16 odst. 1 může požádat nejen vlastník, ale i jiná osoba, avšak podle ustanovení § 13 odst. 1 je zároveň nutné prokázat veřejný zájem.³³

4.2. Obecné užívání lesů

Hlava třetí lesního zákona upravuje obecné užívání lesů a s ním související zákaz některých činností v lesích. Tyto zákazy mají chránit les, i s ohledem na plnění všech jeho funkcí, před možným poškozením. Povinnost nekonat tyto činnosti vychází ze základních povinností, které jsou obsaženy v předchozí hlavě tohoto zákona. Vzhledem k tomu, že obecné užívání lesů se týká návštěvníků lesa, nevyplývá vlastníkovi lesa z tohoto institutu žádná zvláštní povinnost, ale musí oprávnění ostatních osob k návštěvě jeho lesa respektovat. Zákazy některých činností směřují, s ohledem na ochranu lesa, i vůči vlastníkovi. Pro účely této práce je podstatné i ustanovení § 22 o bezpečnosti osob a majetku, u kterého uvádím i rozsudek Nejvyššího správního soudu.

---

³³ DROBNÍK, J., DVOŘÁK, P. *Lesní zákon. Komentář*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010. s. 31 – 32.

Užívání lesů

Obecné užívání lesa je zakotveno v ustanovení § 19, jedná se o právo směřující k naplnění rekreační funkce lesa. Oprávnění k takovému chování není v zahraničních úpravách obvyklé, jelikož v řadě států je pro vstup do lesa rozhodným souhlas vlastníka.³⁴ Institut obecného užívání lesa ve své podstatě dává přednost veřejnému zájmu před subjektivními zájmy vlastníka lesa. Toto obecné právo má pro vlastníka lesa povahu věcného břemene, musí tedy (až na výjimky), chování dle tohoto ustanovení strpět.

Návštěvník lesa se musí chovat dle zákona tak, aby nedocházelo k poškozování lesa. Do obecného užívání spadá, mimo právo na vstup do lesa, i oprávnění pro sběr lesních plodů a suché klesti. Zákon stanovuje, že se má jednat o sběr pouze pro vlastní potřebu, dále ale neudává, jaké množství se tímto rozumí.

Právo na vstup do lesa a možnost sbírání plodů a suché klesti je sice veřejností určitě vítáno, ale pro vlastníky znamená často jen další starosti. Problémy způsobují hlavně sběrači borůvek, kteří často plody nesbírají jen pro vlastní potřebu, ale spíše za účelem pozdějšího zpeněžení. S tím pak souvisí i snaha o nasbírání co největšího množství bez ohledu na poškození keřů jejich okolí. Pro svůj rychlý sběr používají takzvaných hřebenů, které obzvláště při neopatrném zacházení poškozují keře tím, že vytrhávají i listy a lámou větvičky. Sbírat plody způsobem, který poškozuje les, zakazuje lesní zákon v ustanovení § 20. Na základě tohoto porušení zákona může být uložena v přestupkovém řízení pokuta ve výši 5 000 korun.

Obecné užívání lesa lze omezit nebo dokonce zakázat a to nejdéle po dobu tří měsíců. O omezení nebo vyloučení vstupu do lesa vydává rozhodnutí orgán státní správy lesů z vlastního podnětu či na návrh vlastníka. Důvodem pro takové rozhodnutí může být ochrana lesa nebo potencionálních návštěvníků lesa.

Zákaz některých činností v lesích

Zákaz činností, které jsou uvedeny v ustanovení § 20, platí pro všechny návštěvníky při obecném užívání lesa. Některé z těchto zákazů jsou ale absolutní a platí tak i pro vlastníka lesa, ale jen v případě že právě nevykonává nějakou činnost spojenou s hospodařením v lese. Tyto zákazy se totiž nevztahují na činnosti prováděné při hospodaření v lese. S výjimkou činností při hospodaření ale

---

³⁴ Obecné užívání lesa. *epravo.cz* [online]. 6. 6. 2001 [cit. 2011-15-03]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/obecne-uzivani-lesa-8633.html>.

pro vlastníka lesa platí zákazy uvedené v odstavci 1 pod písmeny l až o, ani vlastník lesa tedy nesmí odhazovat hořící nebo doutnající předměty, narušovat vodní režim a hrabat stelivo, pást dobytek, umožňovat výběh hospodářským zvířatům a průhon dobytka lesními porosty a znečišťovat les odpady a odpadky. Ostatní zákazy uvedené v odstavci 1 (pod písmeny a až k) a v odstavci 2 nejsou pro vlastníka lesa závazné. Pro některé ze zákazů může vlastník lesa povolit výjimku. Na výkon práva myslivosti se nevztahují zákazy rušení klidu, vstupování do míst oplocených nebo označených zákazem vstupu a ježdění mimo lesní cesty a vyznačené trasy na kole, na koni, na lyžích nebo na saních, se souhlasem vlastníka lesa se pak na právo myslivosti nevztahují ani zákazy uvedené pod písmeny b) a g).

Zákon výslovně zakazuje následující činnosti:

a) rušení klidu a ticha - jedná se o podstatné znaky lesů a i díky svému klidu a tichu jsou poté vyhledávány veřejností a plní tak svoji rekreační funkci. Zákaz porušování klidu a ticha je zakotven i s ohledem na v lese žijící zvěř.

b) provádění terénních úprav, narušování půdního krytu, budování chodníků, stavění oplocení a jiných objektů - všechny tyto zásahy mohou nepříznivě ovlivnit lesní ekosystém.

c) vyzvedávání semenáčků a sazenic stromů a keřů lesních dřevin - stejně jako u zákazu dle písmena d, bylo účelem zákonodárce deklarovat, že z práva obecného užívání lesů nelze vyvozovat právo na přivlastňování si semenáčků a sazenic stromů a keřů lesních dřevin jakož i stromů a keřů rostoucích v lese.³⁵

d) těžbu stromů a keřů nebo jejich poškozování - viz písmeno c

e) sbírání semen lesních dřevin, jmelí a ochmetu - nejedná se o plody, které lze sbírat v rámci obecného užívání lesa, z tohoto důvodu byl tento zákaz uveden i v zákoně.

f) sbírání lesních plodů způsobem, který poškozuje les - jak již bylo uvedeno, při použití různých nástrojů a hlavně při nedbalém chování může docházet k řadě škod.

g) ježdění a stání s motorovými vozidly - tento zákaz platí pro motorová vozidla jednostopá i dvoustopá. V šestém odstavci je pak stanoveno, že tento zákaz neplatí pro zaměstnance orgánu státní správy lesů v obvodu jejich působnosti během

---

³⁵ STANĚK, J., P. *Lesní zákon v teorii a praxi – úplné znění zákona s komentářem*. 1. vyd. Písek: Matice lesnická, spol. s.r.o., 1996. s. 62.

výkonu činnosti podle lesního zákona a pro osoby vykonávající činnosti povolené zvláštními předpisy.

h) vstupování do míst oplocených nebo označených zákazem vstupu - tato místa jsou chráněna z nejrůznějších důvodů (např. mladé stromy před okusem zvěře). Návštěvník by mohl předmět ochrany buď přímo poškodit či minimálně ohrozit. Poškozením oplocení či jeho nezavřením po svém odchodu z daného prostoru totiž může například usnadnit přístup zvěře na toto místo.

i) vstupování do porostů, kde se provádí těžba, manipulace nebo doprava dříví - jedná se o velmi nebezpečné činnosti, při kterých by mohlo dojít k vážným úrazům. Tento zákaz tak nechrání ani tak les jako spíše samotného návštěvníka.

j) mimo lesní cesty a vyznačené trasy ježdění na kole, na koni, na lyžích nebo na saních - ježdění by mohlo poškodit například rostliny, či kořeny stromů, proto je povoleno pouze na lesních cestách a vyznačených trasách.

k) kouření, rozdělování nebo udržování otevřeného ohně a táboření mimo vyhrazená místa – v lesích mohou díky ohni vzniknout obrovské požáry, kterým se tento zákaz snaží alespoň částečně předejít. Táboření navíc vyvolává obavy z nevhodného chování návštěvníků, které by mělo za následek další možné poškození lesa.

l) odhazování hořících nebo doutnajících předmětů – taktéž znamená nebezpečí vzniku požárů.

m) narušování vodního režimu a hrabání steliva – souvisí s ochranou funkce vodohospodářské jako jedné z nejdůležitějších mimoprodukčních funkcí. Pro správné plnění této funkce je zapotřebí, aby nedocházelo k narušování přirozeného vodního režimu lesní půdy. Hrabání steliva poškozuje povrch půdy a může snižovat její úrodnost.³⁶

n) pasení dobytka, umožňování výběhu hospodářským zvířatům a průhon dobytka lesními porosty – k poškození lesa by na základě těchto činností mohlo dojít například okusem rostlin a listů stromů či poškozením půdy, kořenů nebo semenáčků.

o) znečišťování lesa odpady a odpadky – nejen, že řada návštěvníků nedbá tohoto zákazu a v lese odhazují nejrůznější odpadky, ale lesy se bohužel stávají často i místem skládek. Tento fakt je dán tím, že se většinou jedná o pozemky

---

³⁶ STANĚK, J., P. *Lesní zákon v teorii a praxi – úplné znění zákona s komentářem*. 1. vyd. Písek: Matice lesnická, spol. s.r.o., 1996. s. 64.

vzdálené od lidských obydlí, což znamená pro potencionální pachatele možnost skládku založit, aniž by byl někým spatřen.

(2) Rozdělávání nebo udržování otevřeného ohně je zakázáno také do vzdálenosti 50 m od okraje lesa – i v tomto případě je hrozbou možnost vzniku požáru, která by se díky respektování tohoto zákazu měla zmírnit.

V souvislosti s ustanovením § 20 odst. 1 písm. g) vydal Nejvyšší soud ČR rozsudek sp. zn. 33 Odo 449/2005, který se zabýval vztahem lesního zákona a zákona o pozemních komunikacích. V daném případě šlo o zaplacení částky 140 400 korun, které bylo dle žalobců získáno žalovanou jako bezdůvodné obohacení za užívání cesty vybudované částečně na jejich pozemku ke svým podnikatelským účelům. Tento názor ale Nejvyšší soud ČR odmítl a konstatoval, že *„Pokud tedy zpevněná lesní cesta na pozemku určeném k plnění funkcí lesa vykazuje současně znaky účelové komunikace podle § 7 odst. 1 zákona o pozemních komunikacích, podléhá stejně jako ostatní účelové komunikace režimu tohoto zákona, včetně § 19 odst. 1 upravujícího tzv. obecné užívání pozemních komunikací.“*³⁷

Bezpečnost osob a majetku

Vlastník pozemků určených k plnění funkcí lesa je na základě ustanovení § 22 povinen strpět provedení nezbytných nutných opatření, která toto ustanovení ukládá majitelům nebo investorům staveb a pozemků. Jedná se o opatření, která mají zabránit možným škodám způsobeným například pádem stromů, sesuvem půdy a jinými nebezpečnými událostmi, ale i přesahem větví a kořenů a to vše právě z pozemků určených k plnění funkcí lesa. Náležitosti těchto zabezpečovacích opatření stanoví orgán státní správy lesů, s výjimkou případů, kdy je příslušný jiný orgán státní správy.

Nejvyšší správní soud se otázkou bezpečnosti osob a majetku dle ustanovení § 22 lesního zákona zabýval v rozsudku č. j. 5 As 2/2004 – 55. V tomto případě správní orgán přikázal pokácet veškeré stromy, které se nacházely ve vzdálenosti 30 metrů od nemovitosti, kterou by mohly pádem ohrozit a současně by mohlo dojít k ohrožení i dalšího majetku a bezpečnosti osob na příslušném pozemku. Pád stromů hrozí nejen při nepříznivých povětrnostních podmínkách, ale i vzhledem

³⁷ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 22. února 2006, sp. zn. 33 Odo 449/2005.

k současnému stavu stromů, kdy jeden se při pokusu o pokácení zachytil ve větvích sousedních stromů a několik dalších jich je naříznutých. Nejvyšší správní soud k tomuto uvedl, že aplikace ustanovení § 22 správním orgánem byla chybná. Toto ustanovení se totiž týká pouze naprosto nutných opatření, směřujících k zabránění skutečně hrozící škody. V daném případě však bylo nařízeno pokácet, na základě tohoto ustanovení, nejen stromy způsobující bezprostřední riziko (stromy naříznuté a strom zakleslý ve větvích), ale i všechny ostatní ve vzdálenosti do 30 metrů od nemovitosti.³⁸

4.3. Předpoklady trvale udržitelného hospodaření v lese

Vzhledem k náročnosti a hlavně významnosti lesního hospodaření (blíže upraveno v hlavě páté) i lesů samotných, je důležité stanovit předpoklady pro trvale udržitelné hospodaření v lese. Tímto pojmem se rozumí: „*správa a využívání lesů a lesní půdy takovým způsobem a v takovém rozsahu, které zachovávají jejich biodiverzitu, produkční schopnost a regenerační kapacitu, vitalitu a schopnost plnit v současnosti i v budoucnosti odpovídající ekologické, ekonomické a sociální funkce na místní, národní a globální úrovni, a které tím nepoškozují ostatní ekosystémy.*“³⁹

Mezi hlavní principy trvale udržitelného hospodaření patří například podpora využívání dřeva a ostatních produktů lesa, preference původních dřevin, hospodaření s lesem jako ekosystémem, tj. přechod od výlučné péče o lesní dřeviny a jejich porosty na péči o celé lesní ekosystémy či vyloučení takové lidské činnosti, která vede přímo či nepřímo k nevratným poškozením lesních půd a stanovišť, flóry, fauny a funkcí lesa.⁴⁰

Hlava čtvrtá lesního zákona se zabývá plánovací dokumentací v oblasti lesního hospodářství, které by měly být vypracovávány s ohledem na snahu o trvale udržitelné hospodaření v lese. Ustanovení § 28, se týká inventarizace lesů, která díky zjišťování skutečného stavu lesů, poskytuje zpětnou vazbu, jak moc se liší předpokládaný stav od toho skutečně platného.

³⁸ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. března 2005, č. j. 5 As 2/2004 – 55.

³⁹ MIKESKA, M., VACEK, S. Druhová skladba a trvale udržitelné hospodaření. *Lesnická práce* [online]. 2006, roč. 85, č. 8 [cit. 2011-27-03]. Dostupné z: <http://lesprace.silvarium.cz/content/view/806/81/>.

⁴⁰ Tamtéž (viz poznámka pod čarou č. 38).

Lesní hospodářské plány a Lesní hospodářské osnovy

Hospodaření v lesech je činnost dlouhodobá, pro kterou je velmi důležité plánování jednotlivých úkonů a jejich regulace. Z tohoto důvodu je zákonem upraveno zpracovávání plánovací dokumentace. Pro vlastníky lesů tak připadá v úvahu vypracování lesních hospodářských plánů nebo lesní hospodářské osnovy, které blíže specifikuje lesní zákon v ustanoveních § 24 a 25.

Dokumentace bývá vypracována na několik let dopředu, většinou se jedná o plány na dobu deseti let. V České republice má lesní hospodářské plánování dlouholetou tradici, v některých částech republiky existovaly tyto plány před více než dvěma sty lety. Lesní hospodářské osnovy jsou uvozeny základními údaji o porostu, který je následně stručně popsán. Dále zde najdeme informace o jednotlivých porostních skupinách, které obsahují vymezení plochy, lesního typu nebo základní hospodářská opatření včetně výše těžby a podílu melioračních a zpevňujících dřevin.⁴¹ Lesní hospodářské plány jsou tvořeny textovou částí, hospodářskou knihou a lesnickými mapami.

Hospodaření na základě lesních hospodářských plánů je primárně určeno právnickým osobám nakládajícím se státními lesy a právnickým a fyzickým osobám, které vlastní lesy o celkové výměře větší než 50 hektarů. Dokumentaci si ale mohou nechat vypracovat i právnické a fyzické osoby s lesy menšími než 50 ha. V plánech najdeme ustanovení doporučující, ale i taková, která jsou pro vlastníky závazná. Vlastníci musí respektovat ustanovení, která udávají maximální celkovou výši těžeb a minimální podíl melioračních a zpevňujících dřevin při obnově porostu.

Jelikož může být pro vlastníky výsadba minimálního podílu těchto dřevin značně nákladná, je vlastníkovi přiznána možnost uplatnit nárok na podporu u orgánu státní správy lesů. Úpravu tohoto nároku najdeme ve vyhlášce č. 80/1996 Sb., o pravidlech poskytování podpory na výsadbu minimálního podílu melioračních a zpevňujících dřevin a o poskytování náhrad zvýšených nákladů. Závazným je i minimální plošný rozsah výchovných zásahů v porostech do 40 let věku, který musí být dodržován ve státních lesech a lesech ve vlastnictví obcí.

Lesní hospodářské osnovy jsou zpracovávány pro lesy do velikosti 50 ha, s výjimkou lesů, pro které byly vydány lesní hospodářské plány. Vlastníci přebírají vypracované osnovy protokolem o převzetí, takto přebrané osnovy se pro ně poté

---

⁴¹ ŠRÁMEK, V., HOLEČKOVÁ, J. *Hospodaření v malém lese*. 1. vyd. Praha: Ministerstvo zemědělství, 2006. s. 35.

stávají závaznými. Zákon rozlišuje dva druhy vlastníků a dle toho jim přisuzuje odlišné povinnosti. Vlastníci lesů do výměry 3 ha se musí řídit závaznou celkovou výší těžeb, kterou nemohou překročit. Pro osoby vlastníci lesy o výměře větší než 3 ha je mimo výši těžby závazný i uvedený podíl melioračních a zpevňujících dřevin při obnově porostu. Podrobnosti o lesních hospodářských plánech a osnovách jsou stanoveny ve vyhlášce č. 84/1996 Sb., o lesním hospodářském plánování.

Pro lesní hospodářské plány a osnovy jsou rámcovým podkladem oblastní plány rozvoje lesů, které blíže upravuje ustanovení § 23 lesního zákona. V těchto plánech najdeme kromě doporučujících zásad hospodaření v lesích například i souhrnné údaje o stavu lesů České republiky. Další podrobnosti stanoví vyhláška Ministerstva zemědělství č. 83/1996 Sb., o zpracování oblastních plánů rozvoje lesů a o vymezení hospodářských souborů. Pro vlastníky lesů je podstatná zejména třetí příloha této vyhlášky, která obsahuje základní hospodářská doporučení, na základě kterých je poté, v lesních hospodářských plánech a osnovách vlastníků lesa, stanoven minimální podíl melioračních a zpevňujících dřevin při obnově porostu, obmýtlí a obnovní doba.

Povinnost vysazování určitého počtu melioračních a zpevňujících dřevin je sice velmi neobvyklá, ale za jejím právním zakotvením se skrývá racionální důvod. V České republice totiž dochází k velkému počtu nahodilých těžeb, které způsobuje bořivý vítr a sníh. Tento počet je obzvláště vysoký s ohledem na stav ve srovnatelných evropských zemích. Ke zlepšení této situace by měly přispět právě zpevňující dřeviny, které příznivě ovlivňují stabilitu lesa.⁴²

Inventarizace lesů

Povinnosti vznikají vlastníkovi lesa i při inventarizaci lesů prováděné na území České republiky na základě ustanovení § 28. Inventarizací lesů se rozumí zjišťování stavu lesa, které je zcela nezávislé na ostatních způsobech šetření lesa, tedy i lesních hospodářských plánech a osnovách. Vlastník lesa má povinnost při inventarizaci lesů předkládat orgánům státní správy potřebné údaje a strpět úkony prováděné během šetření. O provedení inventarizace rozhoduje vláda svým

---

⁴² KUPKA, I. Povinnosti a práva soukromých majitelů lesa. *Senio.cz* [online]. 13. 12. 2004 [cit. 2011-17-03]. Dostupné z: <<http://www.senio.cz/archive.php?w=art&id=1003&rub=8&s=%3E>>.

nařízením. V současné době je na základě nařízení vlády číslo 247/2009 Sb., vyhlášeno provedení inventarizace lesů v letech 2011 až 2015.⁴³

4.4. Hospodaření v lesích

Hospodaření v lesích, ke kterému se vztahují ustanovení hlavy páté lesního zákona, je zásadní oblastí pro všechny vlastníky lesů. Nejen že upravuje těžbu dřeva, která je naplněním základní produkční funkce lesa, ale hlavně je v této části vlastníků lesa stanovena většina jejich povinností. Pro zachování lesa je důležité, že vlastník nemůže těžít dřevo, jaké se mu zlíbí a je omezován i co do výše celkové těžby. Tato ustanovení ztěžují vlastníků ekonomickou návratnost všech nákladů, které do lesa vkládají, ale jak již bylo uvedeno, všechna omezení a povinnosti mají svůj význam. S ohledem na všechna možná ohrožení lesních porostů a zvláště pak mladých stromků jsou významné povinnosti vlastníka při obnově, ochraně a výchově lesa.

Reprodukční materiál lesních dřevin

Zalesňování lesních pozemků se řídí ustanovením § 29, který stanoví, že za tímto účelem má být použito semen nebo sazenic lesních dřevin pocházejících ze stejné nebo odpovídající přírodní lesní oblasti a z odpovídající nadmořské výšky. Vlastníkovi lesa je ve třetím odstavci stanovena povinnost zaznamenávat si původ reprodukčního materiálu a uchovávat tuto evidenci 20 let od obnovy lesa nebo zalesnění. Podrobnosti o zalesňování lesů nebo evidenci reprodukčního materiálu obsahuje vyhláška č. 139/2004 Sb., kterou se stanoví podrobnosti o přenosu semen a sazenic lesních dřevin, o evidenci o původu reprodukčního materiálu a podrobnosti o obnově lesních porostů a o zalesňování pozemků prohlášených za pozemky určené k plnění funkcí lesa.

Důvodem pro zakotvení této povinnosti byl fakt, že porosty, z nahodile užitých semen lesních dřevin, byly velmi často nekvalitní. Později bylo totiž prokázáno, že není vhodné používat reprodukčního materiálu z jiného ekotypu, než toho, do kterého spadá daná oblast (například vysazovat ekotyp nížinný do horských

---

⁴³ Národní inventarizace lesů v České republice. *Ústav pro hospodářskou úpravu lesů* [online]. Změněno 7. 2. 2011 [cit. 2011-10-02]. Dostupné z: <<http://www.uhul.cz/il/>>.

oblastí). Proto se jako nejvhodnější jeví, použití semen a sazenic z příslušné lokality, které jsou již přizpůsobeny panujícím přírodním podmínkám.⁴⁴

Obnova a výchova lesních porostů

Vlastník lesa je povinen se při hospodaření v lese řídit příslušnými ustanoveními § 31, která usilují o co nejlepší zdravotní stav a odolnost lesních porostů. Při péči o lesní porosty je velmi důležitá včasnost a soustavnost těchto výchovných činností. Jakékoliv prodlení, či dokonce neučinění příslušných zásahů, může mít pro zdravotní stav a odolnost porostů dalekosáhlé následky.

Pro zabezpečení dobrého stavu a stability lesních porostů má velký význam i odstavec druhý uvádějící maximální velikost holé seče po úmyslné mýtní těžbě. Holá seč je omezena výměrou 1 ha a její šíře nesmí být na exponovaných hospodářských souborech vyšší než jednonásobek a na ostatních stanovištích než dvojnásobek průměrné výšky těžného porostu. Omezení ohledně šířky neplatí v případech takzvaného domýcení porostních zbytků a porostů, které mají výměru menší než 1 ha. Orgán státní správy může v odůvodněných případech udělit výjimku a to při schvalování lesního hospodářského plánu, při zpracování lesní hospodářské osnovy nebo na žádost vlastníka. Velká holá seč může mít pro ostatní lesní porosty znamenat ohrožení, jelikož tak může dojít ke změně vodních poměrů, k sesuvům půdy nebo k poškození vlivem povětrnostních podmínek.

Holina, která po těžbě vznikla na lesních pozemcích, musí být znovu dle ustanovení § 31 odst. 6 zalesněna a to do dvou let a lesní porosty na ní zajištěny do sedmi let od jejího vzniku. Orgán státní správy lesů ale může ke splnění této povinnosti povolit i lhůtu delší. Tato výjimka může být udělena na žádost vlastníka či při schvalování plánu nebo při zpracování osnovy. Zalesnění vytěžených ploch je jednou ze základních povinností vlastníka lesa, jelikož se jedná o důležitý předpoklad směřující k zachování lesa.⁴⁵

Ochrana lesa

Ustanovení § 32 o ochraně lesa specifikuje konkrétní činnosti směřující k předcházení, omezování a zmírňování následků vlivu škodlivých činitelů na les,

---

⁴⁴ KUPKA, I. Povinnosti a práva soukromých majitelů lesa. *Senio.cz* [online]. 13. 12. 2004 [cit. 2011-17-03]. Dostupné z: <<http://www.senio.cz/archive.php?w=art&id=1003&rub=8&s=%3E>>.

⁴⁵ DROBNÍK, J., DVORÁK, P. *Lesní zákon. Komentář*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010. s. 111.

o kterých se zmiňuje již ustanovení § 2 odstavec e). Škodlivé vlivy můžeme dělit na abiotické a biotické. Abiotickými vlivy se rozumí nepříznivé působení sněhu, mrazu, sucha, blesků, ohně, extrémních změn teplot, zamokření nebo půdních sesuvů. Z této kategorie ale škody nejčastěji zapříčiňuje působení větru. Obecně je velmi obtížné těmto škodlivým vlivům předcházet a často tato preventivní opatření spíše spadají do oblasti obnovy a výchovy lesních porostů. Mezi biotické škodlivé vlivy řadíme hlavně houbové choroby a hmyzí škůdce. Hlavní nebezpečí pak představuje kůrovcová kalamita, kterou má na svědomí přemnožení brouků kůrovcového druhu, kam řadíme například lýkožrouta lesklého, severského nebo smrkového.⁴⁶

Kůrovci se živí lýkem, které je pro strom životně důležité, jelikož rozvádí veškeré živiny a vodu. Toto oslabení má pak za následek usychání stromů. Kůrovci se navíc rozmnožují velice rychle (až tři generace za rok), a tak jejich počty bez účinné obrany značně přibývají. Ohrožený pak není jen majetek vlastníka, ale i sousední lesy. Vlastník by tak měl postupovat v součinnosti s odborným lesním hospodářem a dbát jeho rad, jak les před kůrovcem ochránit. Nejčastěji dochází k použití lapáků a feromonových lapačů. Lapákem se rozumí skácený, zdravý a odvětvený strom, který se pak stává útočištěm kůrovců. Pro likvidaci brouků je pak nutné oloupat kůru či použít chemické postřiky. Lapač je past, do které přilétají brouci díky vábení umělého feromonu. Pro vlastníka je použití lapače vhodné v situaci, kdy nechce kácet žádný zdravý strom. Lapače jsou ale drahé a musí se v nich měnit feromonová náplň. V minulém roce však Lesy České republiky, v rámci ochrany lesa, přišli s nabídkou zapůjčení těchto lapačů vlastníkům zdarma.⁴⁷

Vlastník lesa musí za účelem pozdějšího prokazování odůvodněnosti provedených opatření zjišťovat a vést evidenci výskytu škodlivých činitelů a rozsah jimi zaviněných poškození. Lesní zákon ukládá i povinnost preventivních protipožárních opatření, přičemž pro jejich provedení odkazuje na zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně. Tento zákon v ustanovení § 7 vymezuje vlastníkovi nebo uživateli lesa, v souvislých lesních porostech o celkové výměře více než 50 hektarů, povinnost zabezpečit v době zvýšeného nebezpečí vzniku požáru

---

⁴⁶ LIŠKA, J., aj. Ochrana lesa proti abiotickým a biotickým škodlivým činitelům. *Správná výrobní praxe v lesním hospodářství*. Sborník přednášek pro účastníky kurzu. 1. vyd. České Budějovice: MVDr. Václav Prokop – INPROF České Budějovice, 2004. s. 87-88.

⁴⁷ DOSTÁL, L. Lesy ČR půjčují lapače na kůrovce. Zdarma. *Lesu zdar* [online]. 25. 3. 2010 [cit. 2011-17-03]. Dostupné z: <<http://lesuzdar.lesy-cr.cz/clanky/lesy-cr-pujcuj-lapace-na-kurovce.-zdarma/>>.

opatření směřující k včasnému zjištění možného požáru nebo k zamezení jeho případného dalšího rozšiřování.

Orgán státní správy lesů může při vzniku mimořádných okolností uložit vlastníkovi lesa další opatření jako například zničení napadených semen a sazenic nebo průkazné značení a evidování vytěženého dřeva. Vlastník je obecně při vzniku mimořádných okolností a nepředvídaných škod v lese povinen k provedení bezodkladných opatření za účelem odstranění a minimalizování jejich následků. Škody na lesních porostech může způsobovat i lesní zvěř, proto zákon stanoví povinnost dohlížet, aby tyto škody nebyly nepřiměřené.

Hospodaření vlastníka a zvláště pak přemnožení škůdců může ohrozit i další sousední pozemky. Vlastník proto musí na základě ustanovení § 32 odst. 6 hospodářit v lese tak, aby k takovému ohrožování nedocházelo. Ustanovení § 32 odst. 7 uvádí čtyři výjimky ze zákazu oplocování lesa. Oplotit tak lze lesní školky, obory, farmové chovy zvěře a dovoleno je i oplocení z důvodu ochrany lesních porostů před zvěří. Dále zákon uvádí povinnost vlastníka chránit les před znečišťujícími látkami, které unikají nebo vznikají při jeho hospodářské činnosti. S tím souvisí i povinnost k užívání biologicky odbouratelných olejů při mazání řetězů motorových pil a biologicky odbouratelných hydraulických kapalin. Další podrobnosti o opatřeních prováděných za účelem ochrany lesa najdeme ve vyhlášce číslo 101/1996 Sb.

Těžba dříví

S ohledem na zájem státu o zachování pozemků určených k plnění funkce lesa je velmi důležitá právní regulace těžby dříví, která je uvedena v ustanovení § 33. Vlastník lesa má povinnost prioritně těžít stromy suché, nemocné, vyvrácené či jinak napadené a to za účelem předcházení vývinu, šíření nebo přemnožení škodlivých organismů. Takováto těžba je označována jako nahodilá. Nahodilá těžba vedoucí ke vzniku souvislé holiny, která by byla větší než 0,2 hektaru, musí být vlastníkem lesa ohlášena minimálně 14 dnů předem orgánu státní správy lesů. Výjimkou je situace, kdy k nahodilé těžbě dochází při provádění opatření podle ustanovení § 32 odst. 1 písm. a) a odst. 2. Rozsah nahodilé těžby je započítáván do celkového objemu povolené těžby uvedené v lesním hospodářském plánu nebo v převzaté osnově. V případě překročení takto stanovené výše těžby, je vlastník lesa povinen požádat o změnu plánu nebo osnovy.

Vlastník lesa může hospodařit i bez schváleného plánu nebo bez převzetí osnovy, v takovém případě ale musí požádat o souhlas odborného lesního hospodáře a těžbu provést jen pokud byla tímto souhlasem povolena. Pokud by těžba v jednom kalendářním roce překročila 3 m³ na 1 hektar lesa, je vlastníkovi lesa stanovena povinnost předem písemně vyrozumět orgán státní správy lesů a navíc připojit vyjádření příslušného odborného lesního hospodáře. Nedostane-li vlastník stanovisko do 30 dnů ode dne doručení vyrozumění, může těžbu provést.

Až na výjimky v odůvodněných případech nesmí být prováděna úmyslná mýtní těžba v lesních porostech, které jsou mladší než 80 let. Ustanovení § 33 odst. 5 připomíná povinnost předcházet možným škodám, v tomto případě tak stanoví právnickým a fyzickým osobám zajišťujícím těžební práce, povinnost minimalizovat negativní dopady na lesní ekosystém daného prostředí.

Lesní doprava

Lesní dopravou se dle ustanovení § 34 nerozumí jen doprava po lesních pozemcích, ale i přibližování, uskladnění a odvoz dříví. Pro lesní dopravu znovu platí, že musí být prováděna tak, aby se předcházelo nepřiměřenému poškozování lesa a ostatních pozemků. Pro účely lesní dopravy mohou být vybudovány a následně udržovány přibližovací linky nebo jiné lesní dopravní sítě, ale nesmí ohrožovat stabilitu lesních porostů, zvyšovat možnost ohrožení erozemi nebo nepřiměřeně poškozovat půdu a vodní režim v dané lokalitě. Lesní zákon počítá s možností využití cizích pozemků pro lesní dopravu. Vzhledem k tomu, že se jedná o zásah do vlastnického práva, stanoví zákon, že k užití cizích pozemků může dojít pouze na nezbytně dlouhou dobu, v nezbytném rozsahu, ve vhodné době a za náhradu. Podmínky užívání cizích pozemků pro lesní dopravu musí vlastník lesa, nebo osoba provádějící činnost v zájmu vlastníka lesa, dohodnout předem s majitelem nebo nájemcem příslušných pozemků. Pokud mezi nimi nedojde k dohodě, rozhodne o podmínkách lesní dopravy orgán státní správy lesů.

Meliorace a hrazení bystřin v lesích

Provedení meliorace a hrazení bystřin v lesích je na základě ustanovení § 35 povinností vlastníka lesa, s výjimkou případů, kdy orgán státní správy lesů či orgán státní správy vodního hospodářství rozhodne, že se jedná o opatření ve veřejném zájmu. Při opatřeních ve veřejném zájmu platí náklady s nimi spojené stát a vlastník

má povinnost tato opatření strpět. Meliorací se rozumí „*technické zemědělské úpravy pozemků - opatření k obnově, udržení nebo zvýšení úrodnosti půdy. Meliorace mohou být odvodňovací, závlahové nebo půdoochranné (proti půdní erozi)*“.⁴⁸

Vlastníkovi může být uložena povinnost provést potřebná opatření nebo si je nechat provést na své náklady, vznikla-li potřeba provedení na základě činnosti vlastníka. Vlastník lesa musí strpět i případné provedení preventivních činností směřujících k předcházení nebezpečí lavin, vzniku svahových sesuvů a strží, povodňových vln a odstraňování živelních pohrom. Dále je vlastník povinen strpět užití jeho pozemku k přípravě, budování a údržbě zařízení meliorací a hrazení bystřin v lesích. Dle míry prospěchu, který mu z toho plyne, se pak na těchto činnostech podílí i finančně. Při vzniku majetkové ztráty na základě omezení výnosu nebo jiného užitku z pozemku, má pak vlastník nárok na náhradu této újmy.

Hospodaření v lesích ochranných a v lesích zvláštního určení

Ustanovení § 36 stanoví povinnosti vlastníkům při hospodaření v lesích ochranných a lesích zvláštního určení. Vlastníci ochranných lesů musí v těchto lesích hospodařit s ohledem na to, aby byly i nadále zajištěny jejich ochranné funkce. Vlastníci lesů zvláštního určení mohou být při svém hospodaření omezeni, což musí strpět, ale zákon jim zároveň přiznává náhradu zvýšených nákladů vzniklých v důsledku takto omezeného způsobu hospodaření.

Odborný lesní hospodář

Jelikož je žádoucí, aby hospodaření v lese probíhalo s určitou odbornou úrovní, byl lesním zákonem v ustanovení § 37 zaveden institut odborného lesního hospodáře, kterým se rozumí fyzická nebo právnická osoba s příslušnou licenci opravňující ji k vykonávání této činnosti. Licence se uděluje na základě ustanovení hlavy šesté tohoto zákona. Povinností vlastníka lesa je hospodařit v součinnosti s odborným lesním hospodářem, kterého si může sám zvolit a poté je povinen jeho jméno oznámit orgánu státní správy lesů. Oznámit musí i každou změnu v osobě odborného lesního hospodáře a to do 30 dnů. Jak uvádí Drobník, tato možnost změny příslušného hospodáře může mít pro vlastníky velký význam: „*V praxi se lze*

---

⁴⁸ Meliorace. *Příroda.cz* [online]. [cit. 2011-20-02]. Dostupné z: <http://www.priroda.cz/slovník.php?detail=482>.

setkat s případy, že si vlastník lesa, kterému odborný lesní hospodář neudělil souhlas s těžbou dříví, zvolí v této souvislosti jiného (benevolentnějšího) odborného lesního hospodáře.⁴⁹ Vlastníci splňující podmínku odborného lesnického vzdělání a odborné lesnické praxe dle ustanovení § 42, mohou ve svých lesích vykonávat činnost odborného lesního hospodáře sami a i bez udělení licence. Odborný lesní hospodář je významný zvláště u nových vlastníků lesa, kteří si nejsou vědomi všech povinností ukládaných právními předpisy a ani neví jak se správně o les starat.

Lesní hospodářská evidence

O provedené obnově lesa v jednotlivých porostech a o plnění závazných ustanovení plánu musí vlastník lesa vést na základě ustanovení § 40 evidenci. Vlastník lesa má poté povinnost takto zaznamenané údaje předat orgánu státní správy lesa do konce března za uplynulý kalendářní rok.

---

⁴⁹ DROBNÍK, J., DVOŘÁK, P. *Lesní zákon. Komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010. s. 137.

5. Povinnosti vlastníka lesa v ostatních právních předpisech

Povinnosti a nejrůznější omezení vlastníků lesa nestanoví pouze lesní zákon, ale i řada jiných právních předpisů. Pro vlastníka lesa jsou samozřejmě neméně důležité a musí tak dbát i na jejich dodržování. Zvláště pro nové majitele lesů pak může být nepříjemným zjištěním skutečnost, že se při svém hospodaření s lesy musí řídit nejen povinnostmi a omezeními lesního zákona, ale i těmi, které jim ukládají další zákony. Proto se v této kapitole zaměřím právě na povinnosti a omezení vlastníků lesa, která najdeme v právních pramenech s výjimkou již zmíněných ustanovení lesního zákona.

5.1. Zákon o ochraně přírody a krajiny

Posláním zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny je snaha o přispění k udržení a obnově přírodní rovnováhy v krajině, k ochraně odlišností forem života či k šetrnému hospodaření s přírodními zdroji. Zákon ve svých ustanoveních nikde konkrétně neuvádí povinnosti vlastníka lesa. Místo toho zákon operuje s širším pojmem, vlastníkem pozemku, pod který spadá i vlastník lesa. Povinnosti pro majitele lesů tak vyplývají například z ustanovení § 4, který uvádí: *„Ochrana systému ekologické stability je povinností všech vlastníků a uživatelů pozemků tvořících jeho základ; jeho vytváření je veřejným zájmem, na kterém se podílejí vlastníci pozemků, obce i stát.“*⁵⁰

Hospodařícím vlastníků lesa vyplývá povinnost i z ustanovení § 5. Ten stanoví povinnost při provádění určitých činností, mezi kterými výslovně zmiňuje i lesnické práce. Povinností je jejich provádění s co nejmenšími následky pro okolní rostliny a živočichy. Nemělo by docházet k přílišnému poškozování a úhynu rostlin, zraňování či úhynu živočichů a ani k ničení jejich biotopů, jestliže je možnost těmito důsledkům zabránit technicky i ekonomicky dostupnými prostředky.

„Efektivnost tohoto ustanovení oslabuje skutečnost, že zákon povinnost „provádět zde uvedené činnosti tak, aby nedocházelo k nepříznivým následkům“ podmiňuje splněním předpokladu, že jde o následky, kterým vůbec lze technickými či

---

⁵⁰ § 4 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.

*ekonomickými prostředky zabránit. Tím samotný zákon v tomto ustanovení vytváří situaci, v níž neexistence nebo nedostupnost takových prostředků zbavuje příslušný subjekt nejen této povinnosti, ale i motivace přírodu chránit.*⁵¹ Orgán ochrany přírody ale může na základě ustanovení § 66 stanovit fyzickým a právnickým osobám určitá omezení v jejich činnosti, aby nedocházelo k poškozování přírody, nebo dokonce může takovou činnost zakázat.

Dle ustanovení § 7 patří mezi povinnosti vlastníků i péče o dřeviny, kam řadíme činnosti jako ošetřování či jejich udržování. Orgán ochrany přírody může v případě nákazy dřevin epidemickými nebo jinými závažnými chorobami nařídit vlastníkům provést určité úkony, či dokonce dřeviny pokácet.

Pokud dojde k objevu paleontologického nálezu, má vlastník na základě ustanovení § 11 povinnost umožnit osobám, pověřenými orgánem ochrany přírody, provedení záchranného paleontologického výzkumu. Během tohoto výzkumu se navíc vlastník musí zdržet na místě nálezu všech činností, které by mohly mít za následek zničení nebo poškození nálezu. Tento příkaz ale platí maximálně po dobu osmi dnů od ohlášení nálezu, pokud se strany nedohodnou na lhůtě delší.

Zákon o ochraně přírody a krajiny v ustanovení § 61 upravuje předkupní právo státu na určité pozemky. Jedná se o nezastavěné pozemky, které se nacházejí mimo sídelní útvary na území národních parků, národních přírodních rezervací, národních přírodních památek a pozemky na kterých se nacházejí jeskyně. Pokud se majitelé těchto pozemků rozhodnou k jejich prodeji, musí je nejdříve nabídnout ke koupi orgánu ochrany přírody. Orgán ochrany přírody o ně pak musí do 60 dnů od této nabídky projevit zájem, pokud tak neučiní, mohou vlastníci pozemky prodat někomu jinému.

V ustanovení § 68 je blíže rozvedena povinnost stanovená již ve výše uvedeném ustanovení § 4. Povinnosti uložené vlastníkovi v příslušném ustanovení mají směřovat ke zlepšování přírodního prostředí. Vlastníci se o něj starají v rámci svých možností a to i z důvodu vytvoření příznivých podmínek pro udržení druhové rozmanitosti přírody a ekologické stability. Pokud ani po výzvě orgánu ochrany přírody neprovede vlastník příslušná opatření ke zlepšení stavu přírodního prostředí, může za něj potřebné úkony učinit orgán sám. Tyto zásahy jsou obzvláště žádoucí, pokud se jedná o ochranu zvláště chráněných částí přírody a významných krajinných

---

⁵¹ PEKÁREK, M., DVORÁK, P. *Zákon o ochraně přírody a krajiny (komentář)*. 2. vyd. Brno: IURISDICA BRUNENSIA, 1995. s. 21.

prvků. Jestliže k takovému zásahu dojde, má vlastník povinnost provedení potřebných činností strpět a dotyčným osobám umožnit vstup na svůj pozemek.

5.2. Zákon o myslivosti

Výkon práva myslivosti, který upravuje zákon č. 449/2001 Sb., o myslivosti, s sebou přináší celou řadu sporných témat. Na jedné straně totiž stojí zájmy vlastníka lesa a na druhé osob, kterým právo myslivosti náleží – myslivců. Obě strany tak nahlíží rozdílně například na otázky týkající se velikosti honiteb, stavů zvěře či možnosti vlastníka pozemků ovlivňovat myslivecké hospodaření. Pravděpodobně nejzávažnějším problémem spojeným s právem myslivosti jsou škody, které v lese působí zvěř. Lesní zvěř není majetkem vlastníka lesa ani nikoho jiného (tzv. res nullius). Přivlastnit si lze pouze zvěř, která byla ulovena či nalezena uhynulá. Toto právo ale náleží pouze osobám oprávněným k výkonu myslivosti. Pokud tedy majitel sám nepožívá práva myslivosti, nemůže tak ve svém lese přímo regulovat stav zvěře.

„Vlastníci lesa musí raději oplocovat mladé vysazené stromky v lese, aby se zabránilo buď jejich značnému poškození, nebo a to většinou přímo jejich zničení. Jeden ha takto oplocené plochy stojí 35 – 40 tisíc Kč a tyto náklady nenesou myslivci, ale vlastníci lesa. Bez toho, že by byly mladé lesní kultury oploceny, není možné na většině území naší republiky vůbec vypěstovat listnatý, nebo jedlový les.“⁵²

Právo myslivosti je možné realizovat pouze v uznané honitbě. Honitba je tvořena honebními pozemky jednoho nebo více vlastníků a je vymezena v rozhodnutí státní správy myslivosti. *„Základními podmínkami pro uznání honitby je dosažení minimální celkové výměry 500 hektarů souvislých honebních pozemků a splnění dalších podmínek stanovených zákonem o myslivosti ve vztahu ke tvaru honitby a průběhu hranic honitby.“⁵³* Pro oboru, která je druhem honitby, pak platí minimální výměra ve výši 50 ha.

Na základě ustanovení § 9 je k vybudování a umístění slanišek, napajedel, zařízení pro přikrmování, pozorování a lov zvěře nebo dalších mysliveckých zařízení,

⁵² JELÍNEK, P. Myslivost a vlastníci lesů. SVOL [online]. 25. 1. 2010 [cit. 2011-10-02]. Dostupné z: www.svol.cz/data/tk/Myslivost-25-01-10.doc.

⁵³ Myslivost v České republice. 1. vyd. Praha: Ministerstvo zemědělství České republiky, 2005. s. 15.

třeba souhlasu vlastníka honebního pozemku. Pokud vlastník tento souhlas nedá, rozhodne o umístění orgán státní správy myslivosti. V tomto případě se tak tedy v podstatě jedná o povinnost strpět vybudování příslušných mysliveckých zařízení.

V ustanovení § 10 pak najdeme další z povinností, které zákon ukládá vlastníkově lesa. Jedná se o povinnosti směřující k ochraně zvěře. Vlastníci jsou tak povinni dávat pozor, aby během obhospodařování pozemků, jejich ohrazování při pastvě a podobných činnostech nedocházelo k zraněním lesní zvěře ani k jejímu usmrcování. Vlastníci mají navíc oznamovací povinnost k uživateli honitby v případě plánování provádění zemědělských prací v noční době, kosení pícnin a použití chemických přípravků na ochranu rostlin. V takovém případě musí o tomto záměru uživatele honitby předem včas informovat a upřesnit dobu a místo provedení těchto činností.

5.3. Zákon o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích (energetický zákon).

Zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích je jedním z dalších právních předpisů, které omezují vlastnická práva majitelů pozemků z důvodu veřejného zájmu. Vlastník lesa bývá omezen v důsledku zřízení takzvaného ochranného pásma, které označuje prostor kolem příslušného zařízení určený k zajištění jeho spolehlivého provozu a k ochraně života, zdraví a majetku osob. Šířka ochranného pásma se pak liší na základě velikosti napětí elektrického vedení. Ochranná pásma mají dle ustanovení § 46 nadzemní vedení, podzemní vedení, elektrické stanice, výrobní elektřiny a vedení měřicí, ochranné, řídicí, zabezpečovací, informační a telekomunikační techniky.

Ustanovení § 46 odst. 8 pak stanoví několik činností, které jsou v ochranném pásmu zakázány. Jedná se o činnosti, které by mohly mít za následek poškození zařízení, zhoršení přístupu k němu či ohrožení bezpečnosti v jejich okolí. V následujícím odstavci pak nalezneme pro vlastníka lesa velmi zásadní omezení. Zákon totiž předepisuje pro porosty v ochranných pásmech nadzemního vedení maximální výšku 3 metry.

Vlastník je tak povinen na své náklady odstraňovat a oklešťovat stromy a jiné porosty u drátů elektrického vedení tak, aby nepřesáhly stanovenou výšku. Pokud tak

vlastník ani na základě upozornění neučiní, má provozovatel distribuční soustavy na základě ustanovení § 25 odst. 4 písmena g) právo stromy a jiné porosty, za účelem bezpečného a spolehlivého provozu zařízení distribuční soustavy, upravit do předepsaného stavu sám.

5.4. Zákon o katastru nemovitostí České republiky (katastrální zákon)

Vlastníkům nemovitostí, mezi které patří i vlastníci lesa, jsou v zákoně č. 344/1992 Sb., o katastru nemovitostí uloženy povinnosti v ustanovení § 10 odst. 1. První ze šesti povinností, které příslušné ustanovení stanoví, je povinnost k účasti na jednání, pokud k tomu vlastníka vyzve katastrální úřad. Případně za sebe může poslat vlastníka svého zástupce. Dále má vlastník povinnost označení ve stanovené lhůtě, která ale nemůže být kratší než 30 dnů, nesporných hranic svých pozemků a to trvalým způsobem a na vlastní náklad. Pokud je k tomu vyzván, musí vlastník doplnit údaje a případně i odstranit chyby v listinách předkládaných k zápisu do katastru. Změny, které se promítnou do katastru nemovitostí, musí vlastník ohlásit katastrálnímu úřadu a doložit je listinou, která změnu prokazuje. Tato povinnost se nevztahuje na změny, o kterých informují katastrální úřad již státní orgány. V případě zápisů do katastru, ke kterému není třeba rozhodnutí či jiné opatření správního úřadu, má vlastník povinnost zajistit od příslušného správního orgánu potvrzení o pravdivosti údajů, které jsou uvedeny v příslušném návrhu. Poslední uložená povinnost nařizuje vlastníkovi po vyzvání předložit ve stanovené lhůtě, která nemůže být kratší než 30 dnů, příslušné listiny pro zápis do katastru.

6. Státní správa lesů a sankce ve vztahu k vlastníkovi lesa

Dozorovou a kontrolní funkci v lesním hospodářství České republiky mají na starost orgány státní správy lesů (v čele s Ministerstvem zemědělství), Ministerstvo životního prostředí a jemu podřízená Česká inspekce životního prostředí. Dvojkolejnost státní správy, která je tak rozdělena mezi dvě ministerstva, je raritou nejen v evropském měřítku, ale nemá obdoby ani v českém právu. Tento stav znamená pro vlastníky lesa možné komplikace, jelikož oba resorty aplikují sice stejné právní předpisy, ale často odlišným způsobem. Tato skutečnost je dle JUDr. Martina Flory, jednoho z největších odborníků na lesnické právo, hlavním problémem současné lesnické legislativy.⁵⁴

6.1. Orgány státní správy lesů

Výkon státní správy lesů náleží dle ustanovení § 47 lesního zákona v první řadě Ministerstvu zemědělství. Zákon pak dále jako orgány státní správy lesů na nižší úrovni uvádí kraje a obecní úřady s rozšířenou působností. Systém státní správy lesů je tak třístupňový, což je charakteristické pro celou veřejnou správu v České republice. Lesní zákon uvádí dvě výjimky, u nichž je správa svěřena do rukou jiných orgánů. Za první se jedná o lesy vojenské, kde státní správa lesů spadá do kompetence Vojenského lesního úřadu v čele s jeho vedoucím, který je jmenován či odvoláván ministrem zemědělství na návrh ministra obrany. Územní působnost Vojenského lesního úřadu lze mimo lesní zákon dovodit i ze zákona č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky. Vojenský lesní úřad má na starosti všechny lesy ležící na území vojenských újezdů, ve vojenských objektech a v jejich ochranných pásmech, jakož i lesy ležící mimo vojenské újezdy a jejich ochranná pásma, ve kterých vykonává právo hospodaření státní podnik Vojenské lesy a statky ČR, Ministerstvo obrany ČR nebo jiná jemu podřízená organizační složka.⁵⁵

⁵⁴ FLORA, M. Hlavní problém legislativy je dvojkolejnost SSL. *Lesnická práce* [online]. 2005, roč. 84, č. 12 [cit. 2011-22-03]. Dostupné z: <<http://lesprace.silvarium.cz/content/view/102/17/>>.

⁵⁵ Vojenský lesní úřad. *Ministerstvo obrany České republiky* [online]. 1. 11. 2010 [cit. 2011-22-03]. Dostupné z: <<http://www.army.cz/ministr-a-ministerstvo/lide-struktura/nametek-zahranici/sekce-spravy-majetku/vlu/vojensky-lesni-urad-7041/>>.

Druhou výjimkou jsou pak lesy na území národních parků, kde je ústředním orgánem státní správy lesů Ministerstvo životního prostředí. V České republice byly vyhlášeny celkem čtyři národní parky a ve všech jsou lesy dominantním vegetačním útvarem. Tyto lesy by tak měly požívat náležitě péče. Národní parky jsou obecně vyhlášovány za účelem ochrany nejcennějších částí přírody a pro umožnění průběhu přírodních procesů, které v okolní, lidskou činností výrazně ovlivněné krajině, probíhat nemohou. Samotná péče o tyto lesy je kombinací samovolného vývoje ve vybraných jádrových územích a přírodě blízkého hospodaření se zdůrazněním mimoprodukčních funkcí lesa v okrajových částech parků.⁵⁶

Lesní zákon uvádí i jednotlivé kompetence orgánů státní správy lesů. Ustanovení § 48 odst. 1 písm. i) uvádí, že obecní úřady s rozšířenou působností rozhodují o uložení opatření v případech mimořádných okolností, pokud nepřesahují jejich správní obvod (§ 32 odst. 2). V příloze č. 1 přikládám konkrétní (s výjimkou pozměněných jmen) nařízení opatření proti kůrovci, které bylo vydáno na odboru životního prostředí v Blovicích. V nařízení je popsána vzniklá situace a blíže určen pozemek, na kterém má k tomuto zásahu dojít. Dále je v nařízení uvedeno ustanovení § 32 odst. 2 lesního zákona, které ukládá vlastníkovi, při vzniku mimořádných okolností a nepředvídaných škod, povinnost k provedení bezodkladných opatření k odstranění a zmírnění následků. Obecní úřad obce s rozšířenou působností může vlastníkovi lesa provedení těchto opatření nařídit, jak dokládá právě tato příloha. Na závěr pak nařízení uvádí, že při porušení povinnosti provést nařízením uvedená opatření je možné uložit pokuty na podle § 55 odst. 2 lesního zákona.

Na základě ustanovení § 33 odst. 3 lesního zákona vydává obecní úřad obce s rozšířenou působností stanovisko k těžbě v lesích, ve kterých vlastník lesa hospodář bez schváleného plánu nebo bez převzaté osnovy. Toto stanovisko pro názornost přikládám jako přílohu č 2 této práce. Vlastník lesa vyrozuměl tento orgán státní správy lesů o svém záměru a doložil kladné vyjádření odborného lesního hospodáře, výpis z katastru nemovitostí a katastrální a porostní mapu. Obecní úřad vydal kladné stanovisko k této těžbě a na závěr žadatele upozornil na ustanovení

---

⁵⁶ ROUBÍČKOVÁ, P. Management lesů v českých národních parcích. *Ministerstvo životního prostředí* [online]. 25. 1. 2010 [cit. 2011-22-03]. Dostupné z: http://www.mzp.cz/cz/news_100125_management%20lesu.

§ 31 odst. 6 lesního zákona, které mu ukládá povinnost zalesnit vzniklou holinu do dvou let a lesní porosty na ní zajistit do sedmi let od jejího vzniku.

6.2. Dozor v lesním hospodářství

Zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky ve svém ustanovení § 19 stanoví Ministerstvo životního prostředí jako orgán vrchního státního dozoru ve věcech životního prostředí. V souladu s tím pak lesní zákon v ustanovení § 50 uvádí, že Ministerstvo životního prostředí plní v lesním hospodářství dozorovou funkci, která spočívá v dohledu nad dodržováním ustanovení lesního zákona, prováděcích předpisů a rozhodnutí vydaných na jeho základě. Tento dozor se týká orgánů státní správy, právnických a fyzických osob. V případě zjištění pochybení při aplikaci zákona, může Ministerstvo ukládat opatření k jejich odstranění.

Ministerstvo životního prostředí vykonává vrchní státní dozor v souladu se schválenou koncepcí. Z textu koncepce vyplývá, že vrchní státní dozor musí být vykonáván s ohledem na skutečnost, že Ministerstvo je vrcholným orgánem státního dozoru nejen v oblasti ochrany lesa, ale i ve věcech životního prostředí. Na základě toho by měl být vrchní státní dozor v lesním hospodářství zaměřen na účinnější prosazování principů trvale udržitelného obhospodařování lesů s důrazem na celkovou ekologizaci lesního hospodářství. Jako hlavní prioritu vrchního státního dozoru pak koncepce označuje snahu o zvýšení ekologického potenciálu lesů, se zvláštním důrazem na lesy hospodářské, které zaujímají největší plochu, ale zároveň mají zatím nejvíce omezen svůj ekologicko-stabilizační potenciál.⁵⁷

Ministerstvu životního prostředí je podřízená České inspekce životního prostředí (dále jen ČIŽP). Úkolem ČIŽP je dozor nad respektováním zákonných norem a nad dodržováním závazných rozhodnutí správních orgánů. ČIŽP byla zřízena v roce 1991 na základě zákona č. 282/1991 Sb. o České inspekci životního prostředí a její působnosti v ochraně lesa. ČIŽP se zabývá pěti hlavními složkami životního prostředí, její kompetence pak vycházejí z příslušných složkových zákonů. Působnost v ochraně lesa je původní složkou ČIŽP, zbylé čtyři složky (odpadové

---

⁵⁷ *Vrchní státní dozor v lesním hospodářství* [online]. [cit. 2011-23-03]. Dostupné z: [http://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/vrchni_statni_dozor_koncepce/\\$FILE/OPK-%20Koncepte%20VSD%20v%20LH%20-%2020081216.pdf](http://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/vrchni_statni_dozor_koncepce/$FILE/OPK-%20Koncepte%20VSD%20v%20LH%20-%2020081216.pdf).

hospodářství a ochrana ovzduší, vod a přírody) byly svěřeny do kompetence inspekce během let 1991 až 1992. Právnické či fyzické osobě, která svojí činností ohrozí nebo poškodí životní prostředí v lesích (konkrétní nežádoucí činnosti stanoví ustanovení § 4), je ČIŽP oprávněna uložit pokutu až do výše 5 000 000 Kč.⁵⁸

Jednou z posledních situací, kterou musela ČIŽP řešit v rámci ochrany lesa, byla v září roku 2009 provedená těžba (na ploše 1,2 ha) bez povolení orgánu státní správy lesů a bez vědomí odborného lesního hospodáře. Těžba měla za následek vznik souvislé holiny o velikosti 2 ha a škodu na sousedním lesním pozemku. S přihlédnutím ke všem okolnostem případu, ČIŽP uložila vlastníkovi pozemku pokutu ve výši 250 000 Kč a opatření, směřující k nápravě vzniklého stavu, které spočívalo v zarovnání nadměrně vyjetých kolejí způsobených při dopravě dřeva z lesa. ČIŽP kromě toho dohlédne i na splnění povinnosti zalesnit holinu v zákonem určené dvouleté lhůtě.⁵⁹

6.3. Sankce

Vzhledem k tomu, že lesní zákon obsahuje řadu povinností, stanoví pro případ jejich nedodržení či jiného porušení možné sankce. Lesní zákon rozlišuje odpovědnost za přestupky uvedené v ustanovení § 53 a na základě ustanovení § 54 a § 55 odpovědnost za správní delikty. K tomu rozlišujeme ještě odpovědnost za trestné činy, které jsou uvedeny v zákoně č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. Jak již bylo uvedeno výše, pokuty za správní delikty ukládá i ČIŽP.

Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích obsahuje v ustanovení § 2 definici přestupku, který je charakterizován jako zaviněné jednání, které porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti, a které je za přestupek výslovně označeno. K odpovědnosti za přestupek pak zpravidla stačí zavinění z nedbalosti. Přestupky uvedené v lesním zákoně vycházejí z ustanovení § 20, tedy ze zákazů některých činností v rámci obecného užívání lesa. Za porušení zákazu těchto činností může orgán státní správy lesů uložit pokutu až do výše 15 000 Kč.

---

⁵⁸ Ochrana lesa. Česká inspekce životního prostředí [online]. 15. 12. 2003 [cit. 2011-22-03]. Dostupné z: <<http://www.cizp.cz/Pusobnosti/Slozky-CIZP/Ochrana-lesa>>.

⁵⁹ AWWADOVÁ, I. ČIŽP v Hradci Králové udělila vlastníkovi lesa čtvrtmilionovou pokutu za nezákonou těžbu dříví. Česká inspekce životního prostředí [online]. 31. 1. 2011 [cit. 2011-22-03]. Dostupné z: <http://www.cizp.cz/2861_CIZP-v-Hradci-Kralove-udelila-vlastnikovi-lesa-ctvrtmilionovou-pokutu-za-nezakonnou-tezbu-drivi>.

Pokutu za jiné správní delikty, které obsahují ustanovení § 54 a 55 lesního zákona, může orgán státní správy lesů uložit fyzickým i právnickým osobám, tedy i vlastníkovi lesa. Delikty uvedené v obou ustanoveních se vzájemně prolínají a do jisté míry opakují, tato skutečnost je umožněna díky jejich vzájemnému vztahu. Tento vztah je založen na principu speciality a z něho plynoucího poměru mezi obecným a zvláštním. Při postihu vlastníka lesa se tak prioritně použije ustanovení § 55. Může být odpovědný i dle ustanovení § 54, pokud se jako jiná osoba dopustil deliktu neuvedeného v ustanovení § 55. U osob odlišných od vlastníka se přednostně užije ustanovení § 54, s výjimkou deliktů, které uvádí jen § 55. Pokuta může být uložena až do výše 1 000 000 Kč. Lesní zákon uvádí pro jiné správní delikty prekluzivní lhůty, které se váží na zahájení řízení. Řízení o uložení pokuty je možné zahájit do jednoho roku (subjektivní lhůta) ode dne, kdy se orgán státní správy lesů dozvěděl o porušení povinnosti, nejdéle však do tří let (objektivní lhůta) ode dne, kdy k porušení povinnosti došlo.⁶⁰

Trestné činy proti životnímu prostředí upravuje trestní zákoník v ustanoveních § 293 a následujících. Tato ustanovení obsahují trestní sankce pro některé případy, kdy došlo k porušení zásady stanovené Listinou v článku 35 odst. 1, podle které má každý právo na příznivé životní prostředí či k porušení čl. 35 odst. 3 Listiny, který stanoví, že nikdo nesmí při výkonu svých práv ohrožovat ani poškozovat životní prostředí, přírodní zdroje, druhové bohatství přírody a kulturní památky nad míru stanovenou zákonem. Ustanovení § 293 a § 294 se zabývají poškozením složek životního prostředí, tedy i lesem, za které pak stanoví trest odnětí svobody až na tři léta nebo zákaz činnosti (§ 293) nebo trest odnětí svobody až na šest měsíců či zákaz činnosti (§ 294). Rozdílná výše trestů je způsobena tím, že dle ustanovení § 293 je trestáno poškození úmyslné, na rozdíl od ustanovení § 294, které postihuje poškození životního prostředí z nedbalosti. Případné tresty pak mohou být ještě vyšší, jak uvádí odst. 2 a 3 ustanovení § 293 a § 294, a to například, pokud pachatel spáchá tento daný čin opětovně či způsobí-li takovým činem trvalé nebo dlouhodobé poškození životního prostředí. Ustanovení § 295 postihuje poškození lesa, kdy těžbou nebo jinou činností provedenou v rozporu s jiným právním předpisem dojde ke vzniku holé seče či způsobení závažného poškození lesa na celkové větší ploše lesa (plocha větší než jeden a půl hektaru). Postihováno je i proředění lesního

---

⁶⁰ DROBNÍK, J., DVOŘÁK, P. *Lesní zákon. Komentář*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010. s. 178 – 180.

porostu pod hranici zakmenění na celkové větší ploše lesa. Za tyto trestné činy může být pachatel potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo zákazem činnosti. Potrestán odnětím svobody na dobu šesti měsíců až čtyř let nebo zákazem činnosti bude pachatel, který na základě výše uvedené těžby způsobí vznik holé seče či proředění lesních porostů na ploše větší než 3 ha (tzv. celková značná plocha lesa). Důvodová zpráva k trestnímu zákoníku uvádí, že tato trestná činnost poškozuje jak veřejnost (vzhledem k funkcím lesa), tak vlastníky sousedních lesů, kterým hrozí nárůst škod následkem větrných kalamit na nově vzniklých porostních stěnách.⁶¹

---

⁶¹ Důvodová zpráva k návrhu trestního zákoníku. *Trestní zákoník* [online]. [cit. 2011-26-03]. Dostupné z: <<http://trestnizakonik.cz/navrh/duvodova-zprava.html>>.

Závěr

Ve své diplomové práci jsem se pokusil přiblížit problematiku povinností vlastníka lesa a to pokud možno uceleně a z více úhlů. Při práci jsem se tak zabýval nejen právními předpisy, ale zaměřil jsem se i na některé okolnosti, které ovlivňují právní úpravu a tím i povinnosti stanovené vlastníkům lesa. Základním právním předpisem, který upravuje povinnosti vlastníka lesa, je v České republice lesní zákon, který byl v mé diplomové práci rozebrán ve čtvrté kapitole. Jedná se o poměrně komplexní úpravu vztahující se k lesům a hospodaření v nich, která předepisuje vlastníkům lesa široké spektrum povinností. Jak bylo v práci uvedeno, míra omezení vlastníka, tak jak je stanovena v českém právním řádu, je mezi ostatními evropskými státy značně neobvyklá. Lesní zákony těchto zemí spíše dávají přednost jednotlivým doporučením pro hospodaření v lesích, na rozdíl od naší úpravy, která upřednostňuje zakotvení zákonných povinností. Omezení vlastníků lesů při dispozici s jejich vlastnictvím je přísné i s ohledem na omezení jiných vlastníků. Majitelé zahrad by jistě nepotěšilo, kdyby zákon uváděl, že se po jejich pozemku mohou volně pohybovat osoby, které navíc mají i právo sbírat nejrůznější plody či rostliny, jež se na pozemku nacházejí. Při hospodaření v lesích je sice zohledněno to, že lesy mají dalekosáhlý význam, který překračuje i hranice státu, přesto si myslím, že by bylo vhodné některé povinnosti nahradit spíše doporučeními. Zvláště, s ohledem na skutečnost, že na základě lesního zákona je řada stanovených povinností i postihována a to například formou ukládání pokut. Zákonodárce by tak dle mého názoru měl projevit větší důvěru v to, že vlastníci lesa budou nakládat se svým majetkem i s ohledem na jeho význam.

Dalším problémem v lesnické legislativě, na který jsem narazil při zpracování této práce je pak dvojkolejnost státní správy lesů. Skutečnost, že jak Ministerstvo zemědělství, tak Ministerstvo životního prostředí společně s jemu podřízenou Českou inspekcí životního prostředí aplikuje stejné předpisy, je taktéž jevem velmi neobvyklým. Přitom tento stav pak způsobuje to, že jednotlivé předpisy (zejména tedy lesní zákon a prováděcí vyhlášky k němu vydané) jsou pak aplikovány rozdílně. Dvojkolejnost státní správy lesů může znamenat pro vlastníky lesa komplikace ve chvíli, kdy jeden z orgánů státní správy lesů, použije při aplikaci nějakého

předpisu odlišnou interpretaci jeho ustanovení, než kterou se řídí orgán druhý a se kterou byl již vlastník lesa seznámen.

Když odhlédneme od skutečnosti, že obecné užívání lesa je v podstatě dalším z omezení vlastníka lesa, tak je určitě nutné uznat, že toto zákonem stanovené oprávnění návštěvníků lesa je vítanou částí lesnické legislativy. Zvláště když si uvědomíme, že tento institut není v jiných zemích zcela obvyklý a lesy je tak možné navštěvovat jen po předchozím souhlasu vlastníka.

Pro vlastníky lesa je pak jistě vítaný zákonem zavedený institut odborného lesního hospodáře. Ten totiž nejen že dohlíží na počínání vlastníků lesa, ale je hlavně jejich rádcem a pomocníkem při hospodaření v lese. Jeho služeb pak jistě využijí zejména noví vlastníci lesů.

Celkově bude zajímavé sledovat další vývoj lesnického práva v České republice, jelikož o výše uvedených skutečnostech se obecně ví a zvláště vlastníci lesů mají zájem, aby došlo v co nejbližší době k legislativním změnám. Tyto změny bych pak jistě pozorně sledoval, a to nejen s ohledem na vlastnictví lesů v mé rodině, ale i vzhledem k tomu, že jsem během psaní této práce zjistil mnoho zajímavých poznatků a pronikl více i do právní úpravy týkající se vlastnictví lesů.

Resumé

The topic of this diploma thesis is obligations of forest owners. The main reason for the choice of this topic was my grandparents' ownership forests. Moreover, due to our family-owned forests, I have experienced many of activities described by legal regulations even myself. Therefore, I built up a very positive relationship to this topic. In this thesis I would like to deal with the legal issues related to the forests and obligations of their owners.

The forests are an important part of the environment. That fact itself is a good reason to take care of them. The interest for their good condition and preservation are reflected in provisions of the forest law. That is the reason why forests belong to the most preserved parts of the nature. Another reason is that the forests keep their natural appearance almost unchanged despite human interference. The visit of a forest is for us nowadays the simplest way how to reach the real nature.

The obligations of forest owners are not to be seen as individual provisions of the law containing various obligations and limitations. The obligations of forest owners are influenced e.g. by the importance of forests themselves, by relations regulated by different laws or by the ownership structure. The obligations should be seen more comprehensively, because they have their rational reasoning stemming from many various circumstances. Because of this, in this thesis I deal not only with concrete legal obligations, but also with the circumstances influencing the legal regulation.

In the thesis I focus firstly on the terms of forest categorization and function. These are general terms that should be introduced closer. They are important for the topic of the thesis mainly because they influence the obligations imposed by the forest law on the owners. In the next part of the thesis I deal with the forest ownership structure in the Czech Republic, which is also reflected in the legal regulation and hence in the obligations of forest owners. Consequently, I define sources of legal regulation of forests. The fourth chapter describes the Forest Act, which is the basic regulation of the forest law. In this chapter I try to depict the concrete regulations of this Act containing many obligations and limitations for forest owners. During the work on this part I built on the structure of the Forest Act, which classifies individual regulations to the logical parts. That is why the individual sub-chapters are named after the concrete sections of Forest Act containing

obligations of forest owners. In these sub-chapters I followed the order of the Forest Act and chronologically focused on individual regulations that are interconnected among each other. In the case of some selected regulations I also provide relevant court decisions, which help to elucidate the meaning of some terms of the Forest Act. In the case of some legal obligations I also try to describe the reason of their origin. In the following chapter I focus on the public administration of forests and sanctions that could be imposed on owners for breaking their obligations. As an example I show one of the recent situations concerning unauthorized timber harvesting, that was dealt with by Czech Environmental Inspectorate.

The methods used during the work on this thesis were especially the analysis of legal regulations and compilation of various other sources (books, magazines, electronic sources and court decisions). All of that I tried to elaborate in the meaningful complex and add my own opinions in order to provide the most holistic view on the obligations of forest owners.

Seznam použité literatury

Knižní díla

BĚLSKÁ, M. aj. *Zpráva o stavu lesa a lesního hospodářství České republiky v roce 2009*. 1. Vyd. Praha: Ministerstvo zemědělství, 2010.

DROBNÍK, J., DVOŘÁK, P. *Lesní zákon. Komentář*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010.

LIŠKA, J., aj. *Ochrana lesa proti abiotickým a biotickým škodlivým činitelům. Správná výrobní praxe v lesním hospodářství*. Sborník přednášek pro účastníky kurzu. 1. vyd. České Budějovice: MVDr. Václav Prokop – INPROF České Budějovice, 2004.

Myslivost v České republice. 1. vyd. Praha: Ministerstvo zemědělství České republiky, 2005.

PEKÁREK, M., DVOŘÁK, P. *Zákon o ochraně přírody a krajiny (komentář)*. 2. vyd. Brno: IURISDICA BRUNENSIA, 1995.

PEKÁREK, M., PRŮCHOVÁ, I. *Pozemkové právo*. 1. dotisk 2. přepracovaného a rozšířeného vydání. Brno: Masarykova univerzita Brno, 2004.

PEKÁREK, M., PRŮCHOVÁ, I., BLÁHOVÁ, I. *Pozemkové právo*. 1. Vyd. Plzeň: Aleš Čeněk 2010.

ŠRÁMEK, V., HOLEČKOVÁ, J. *Hospodaření v malém lese*. 1. vyd. Praha: Ministerstvo zemědělství, 2006.

STANĚK, J., P. *Lesní zákon v teorii a praxi – úplné znění zákona s komentářem*. 1. vyd. Písek: Matice lesnická, spol. s.r.o., 1996.

Právní předpisy

Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky.

Vyhláška Ministerstva zemědělství č. 83/1996 Sb., o zpracování oblastních plánů rozvoje lesů a o vymezení hospodářských souborů.

Zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky (dále jen Ústava), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění zákona č. 306/2009 Sb.

Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 282/1991 Sb., o České inspekci životního prostředí a její působnosti v ochraně lesa, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 289/1995 Sb., zákon o lesích a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 344/1992 Sb., o katastru nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 449/2001 Sb., o myslivosti, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích, ve znění pozdějších předpisů.

Soudní rozhodnutí

Nález Ústavního soudu ze dne 1. července 2010, sp. zn. Pl. ÚS 9/07.

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 30. června 2004, sp. zn. 25 Cdo 119/2003.

Rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 6. října 2005, sp. zn. 30 Ca 302/2002-107.

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 22. února 2006, sp. zn. 33 Odo 449/2005.

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. března 2005, č. j. 5 As 2/2004 – 55.

Elektronické prameny

AWWADOVÁ, I. ČIŽP v Hradci Králové udělila vlastníkovu lesa čtvrtmilionovou pokutu za nezákonnou těžbu dříví. *Česká inspekce životního prostředí* [online]. 31. 1. 2011 [cit. 2011-22-03]. Dostupné z: <http://www.cizp.cz/2861_CIZP-v-Hradci-Kralove-udelila-vlastnikovi-lesa-ctvrtmilionovou-pokutu-za-nezakonnou-tezbu-drivi>.

DOSTÁL, L. Lesy ČR půjčují lapače na kůrovce. Zdarma. *Lesu zdar* [online]. 25. 3. 2010 [cit. 2011-17-03]. Dostupné z: <<http://lesuzdar.lesy-cr-pujcuji-lapace-na-kurovce.-zdarma/>>.

Důvodová zpráva k návrhu trestního zákoníku. *Trestní zákoník* [online]. [cit. 2011-26-03]. Dostupné z: <<http://trestnizakonik.cz/navrh/duvodova-zprava.html>>.

FLORA, M. Několik poznámek k pojmu “les” podle § 2, písm. a) lesního zákona. *Lesnická práce* [online]. 2001, roč. 80, č. 3 [cit. 2011-20-03]. Dostupné z: <<http://lesprace.silvarium.cz/content/view/1312/86/>>.

FLORA, M. Hlavní problém legislativy je dvojkolejnost SSL. *Lesnická práce* [online]. 2005, roč. 84, č. 12 [cit. 2011-22-03]. Dostupné z: <<http://lesprace.silvarium.cz/content/view/102/17/>>.

GRYGOVÁ, L. Les – plíce planety. *Příroda.cz*, 2010 [cit. 2011-05-03]. Dostupné z: <<http://www.priroda.cz/clanky.php?detail=1273>>.

Národní inventarizace lesů v České republice. *Ústav pro hospodářskou úpravu lesů* [online]. Změněno 7. 2. 2011 [cit. 2011-10-02]. Dostupné z: <<http://www.uhul.cz/il/>>.

JELÍNEK, P. Myslivost a vlastníci lesů. *SVOL* [online]. 25. 1. 2010 [cit. 2011-10-02]. Dostupné z: <www.svol.cz/data/tk/Myslivost-25-01-10.doc>.

KREČMER, V. Třídění lesů. *Pěstování lesa* [online]. Brno: Mendelova zemědělská a lesnická univerzita, 2001 [cit. 2011-02-03]. Dostupné z: <http://inldf.mendelu.cz/projekty/pestovani/ucebnitext/vychodiska/trideni/trid_kat_lesu.html>.

KREČMER, V. aj. Účelové pěstování lesů. *Pěstování lesa* [online]. Brno: Mendelova zemědělská a lesnická univerzita, 2001 [cit. 2011-05-03]. Dostupné z: <http://inldf.mendelu.cz/projekty/pestovani/ucebnitext/pestsyst/ucepestov/ucel_char_fc_e_lesu.html>.

KUPKA, I. Povinnosti a práva soukromých majitelů lesa. *Senio.cz* [online]. 13. 12. 2004 [cit. 2011-17-03]. Dostupné z: <<http://www.senio.cz/archive.php?w=art&id=1003&rub=8&s=%3E>>.

ŠIŠÁK, L., PULKRAB, K. Oceňování mimoprodukčních funkcí lesa, *Sborník příspěvků z Konference Institucionalizace (ne)odpovědnosti: globální svět, evropská integrace a české zájmy* [online]. 2000 [cit. 2011-03-03]. Dostupné z: <http://veda.fsv.cuni.cz/konf_sem/globalni_svet/GS_prispevky/gs_env_pulkrab.htm>.

Meliorace. *Příroda.cz* [online]. [cit. 2011-20-02].

Dostupné z: <<http://www.priroda.cz/slovník.php?detail=482>>.

MIKESKA, M., VACEK, S. Druhá skladba a trvale udržitelné hospodaření.

Lesnická práce [online]. 2006, roč. 85, č. 8 [cit. 2011-27-03]. Dostupné z:

<<http://lesprace.silvarium.cz/content/view/806/81/>>.

NĚMEC, J. Dvacet let nejistoty. *Profit.cz* [online]. 24. 8. 2010 [cit. 2011-24-03].

Dostupné z: <<http://www.profit.cz/clanek/dvacet-let-nejistoty.aspx>>.

NOVÁK, A. Několik slov k charakteristice právního institutu vyvlastnění a jeho

odlišnosti od podobných právních institutů. *epravo.cz* [online]. 11. 11. 2002 [cit. 2011-

15-03]. Dostupné z: <[http://www.epravo.cz/top/clanky/nekolik-slov-k-charakteristice-](http://www.epravo.cz/top/clanky/nekolik-slov-k-charakteristice-pravniho-institutu-vyvlastneni-a-jeho-odlisnosti-od-podobnych-pravnich-institutu-19625.html)

[pravniho-institutu-vyvlastneni-a-jeho-odlisnosti-od-podobnych-pravnich-institutu-](http://www.epravo.cz/top/clanky/nekolik-slov-k-charakteristice-pravniho-institutu-vyvlastneni-a-jeho-odlisnosti-od-podobnych-pravnich-institutu-19625.html)

[19625.html](http://www.epravo.cz/top/clanky/nekolik-slov-k-charakteristice-pravniho-institutu-vyvlastneni-a-jeho-odlisnosti-od-podobnych-pravnich-institutu-19625.html)>.

Obce vyčíslí škody z blokace restitucí církevního majetku. *MUDr. Jiří Besser ministr kultury ČR* [online]. 16. 2. 2011 [cit. 2011-24-03].

Dostupné z: <<http://www.besser.cz/2011/02/obce-vycisli-skody-z-blokace-restituci-cirkevniho-majetku/>>.

Obecné užívání lesa. *epravo.cz* [online]. 6. 6. 2001 [cit. 2011-15-03]. Dostupné z:

<<http://www.epravo.cz/top/clanky/obecne-uzivani-lesa-8633.html>>.

Ochrana lesa. *Česká inspekce životního prostředí* [online]. 15. 12. 2003 [cit. 2011-22-

03]. Dostupné z: <<http://www.cizp.cz/Pusobnosti/Slozky-CIZP/Ochrana-lesa>>.

OLIVA, J. Česká republika má nejpřísnější lesní právo v Evropě. *Lesnická práce* [online]. 2004, roč. 83, č. 5 [cit. 2011-28-03].

Dostupné z: <<http://lesprace.silvarium.cz/content/view/365/23/>>.

ROUBÍČKOVÁ, P. Management lesů v českých národních parcích. *Ministerstvo životního prostředí* [online]. 25. 1. 2010 [cit. 2011-22-03].

Dostupné z: <http://www.mzp.cz/cz/news_100125_management%20lesu>.

ŠIMERDA, L. Hospodaření v malém lese a výkon odborného lesního hospodáře. *Lesnická práce* [online]. 2000, roč. 79, č. 5 [cit. 2011-15-03].

Dostupné z: <<http://lesprace.silvarium.cz/content/view/1589/141/>>.

TUHÁČEK, M. Náhrada újmy vzniklé v důsledku omezení hospodaření v lese rozhodnutím státního orgánu. *Bioreality* [online]. [cit. 2011-25-03]. Dostupné z: <<http://www.bioreality.cz/uvod/nahrada-ujmy-vznikle-v-dusledku-omezeni-hospodareni-v-lese-rozhodnutim-statniho-organu>>.

Vlastnictví lesů v ČR. *Mezi stromy* [online]. 2007 [cit. 2011-05-03]. Dostupné z: <<http://www.mezistromy.cz/cz/les/pestovani-lesa/vlastnictvi-lesu-v-cr>>.

Vojenský lesní úřad. *Ministerstvo obrany České republiky* [online]. 1. 11. 2010 [cit. 2011-22-03]. Dostupné z: <<http://www.army.cz/ministr-a-ministerstvo/lide-struktura/namestek-zahranici/sekce-spravy-majetku/vlu/vojensky-lesni-urad-7041/>>.

Vrchní státní dozor v lesním hospodářství [online]. [cit. 2011-23-03]. Dostupné z: <[http://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/vrchni_statni_dozor_koncepce/\\$FILE/OPK-%20Koncepce%20VSD%20v%20LH%20-%2020081216.pdf](http://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/vrchni_statni_dozor_koncepce/$FILE/OPK-%20Koncepce%20VSD%20v%20LH%20-%2020081216.pdf)>.

Přílohy

Příloha č. 1: Opatření při mimořádných okolnostech v lesích (změněna jména a osobní údaje)

MĚSTSKÝ ÚŘAD BLOVICE
Odbor životního prostředí

Masarykovo náměstí 143
336 01 Blovice

NAŠE ZN: Č.j.ŽP/04
VYŘIZUJE: Ing. Jiří Pravý
TEL.: 371 519 256
E-MAIL: pravy@mublovice.cz
DATUM: 26. 4. 2004

Jan Novák
nar. 2. 12. 1963
Komorno 13
336 01 Blovice

Věc: Opatření při mimořádných okolnostech v lesích (§ 32 odst. 2 zákona č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů ve znění pozdějších předpisů)

Městský úřad Blovice, odbor životního prostředí, jako orgán státní správy lesů příslušný podle zákona č.314/2002 Sb., (o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností) a podle § 48 odst. 1, písm.l) zákona č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů (dále jen „lesní zákon“)

nařizuje

vlastníkům lesa podle § 32 odst. 2 lesního zákona, **aby neprodleně provedli opatření v ochraně lesa** proti lýkožroutu smrkovému, lýkožroutu severskému, lýkožroutu lesklému a lýkožroutu menšímu (dále jen „kůrovci“), jelikož jste doposud jako vlastník lesa v k.ú. Vlčice, číslo parcely dle PK 458/1 a 593/2, LHC 312 801, porost 47 Ae 14 nezpracoval veškeré dříví napadené kůrovcem v množství cca 10 m³. Dříví napadené kůrovcem mělo být zpracováno a odvezeno z lesa nejpozději do 31. března 2004, dle rozhodnutí Ministerstva zemědělství ze dne 31.10. 2003, Č.j. 41 978/2003-5040/1252. Nesplněním nařízení opatření v termínu vyžadovaném z hlediska účinné ochrany lesa proti kůrovci jsou ohroženy i lesy vlastníků sousedních.

Extrémní klimatické podmínky let 2002 a 2003 způsobily oslabení smrkových porostů v lesích a následné náhlé zvýšení populační hustoty kůrovců tak, že existuje reálné nebezpečí jejich přemnožení, vzniku kalamitního stavu a nepředvídatelných škod na lesních majetcích.

Dle § 32 odst. 2 lesního zákona při vzniku mimořádných okolností a nepředvídaných škod v lese je vlastník lesa povinen činit bezodkladná opatření k jejich odstranění a pro zmírnění jejich následků. Orgán státní správy lesů může vlastníku lesa nařídit provedení ochranného zásahu směřujícího k zastavení šíření nebo hubení škodlivých organismů. Porušení povinností stanovených tímto nařízením lze postihnout uložením pokuty dle § 55 odst. 2 lesního zákona.

Ing. Jiří Pravý
vedoucí odboru životního prostředí

Příloha č. 2: Stanovisko k těžbě v lesích, ve kterých vlastník lesa hospodář bez schváleného plánu nebo bez převzaté osnovy (změněna jména a osobní údaje)

MĚSTSKÝ ÚŘAD BLOVICE

Odbor životního prostředí

Masarykovo náměstí 143
336 01 Blovice

SPIS ZN:SZ MUBlov 01223/11/2
Čj: MUBlov 01223/11
ŽP/Kos
VYŘIZUJE: Ing. Jiří Pravy
TEL.: 371 519 256
E-MAIL: pravy@mublovice.cz
DATUM: 15. 2. 2011

Jan Novák
nar. 2. 12. 1963
Komorno 13
336 01 Blovice

Věc : Stanovisko k těžbě v lesích, ve kterých vlastník lesa hospodář bez schváleného plánu nebo bez převzaté osnovy dle § 33 odst. 3 zákona č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů (lesní zákon).

Dne 21. 1. 2011 Městský úřad Blovice, odbor životního prostředí obdržel od pana Jana Nováka, nar. 2.12.1963, trvale bytem Komorno 13, 336 01 Blovice žádost o těžbu podle § 33 odst. 3 zákona č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů (lesní zákon), ve znění pozdějších předpisů na pozemku p.č. 208/3 v k.ú. Komorno. K žádosti bylo přiloženo kladné vyjádření odborného lesního hospodáře, výpis z KN, katastrální a porostní mapa.

Městský úřad Blovice, odbor životního prostředí, jako příslušný orgán státní správy lesů podle ustanovení §§ 47 a 48 odst. 3 zákona č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „lesní zákon“), vydává stanovisko, ve kterém

uděluje

panu Janu Novákovi, nar. 2. 12. 1963, trvale bytem Komorno 13, 336 01 Blovice

souhlas

podle § 33 odst. 3 lesního zákona s těžbou na pozemku p.č. 208/3 v k.ú. Komorno. Jedná se o obnovní těžbu v porostu 120An10 o výměře 0,30 ha a hmotě 110 m³ SM, věk porostu je 102 let. Lesní správa Přeštice z hlediska lesního odborného hospodáře nemá námitek k provedení těžby. Těžbou vznikne úzká holina, na jejímž vršku zůstane stát skupina modřínů. Těžební seč bude vyznačena revírníkem.

Městský úřad Blovice, odbor životního prostředí upozorňuje, že dle § 31 odst. 6 lesního zákona musí být holina na lesních pozemcích zalesněna do dvou let a lesní porosty na ní zajištěny do sedmi let od jejího vzniku.

Na vydání tohoto stanoviska se nevztahují obecné předpisy o správním řízení.

Ing. Jiří Pravy
vedoucí odboru životního prostředí